

**Sprawozdanie z monitoringu Program współpracy
Samorządu Województwa Warmińsko – Mazurskiego
z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami
określonymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku
publicznego i o wolontariacie w roku 2008.**

Olsztyn, marzec 2009 r.

SPIS TREŚCI:

Wstęp	3	
Rozdział 1		
Współpraca Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z organizacjami pozarządowymi w 2009 r.	3	
Rozdział 2		
Współpraca Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z organizacjami pozarządowymi w 2008 r. – na podstawie zebranych materiałów.	7	
<u>Priorytet I</u>		
Edukacja i promocja zdrowia publicznego	7	
<u>Priorytet II</u>		
Wsparcie przedsiębiorczości i promocja zatrudnienia	8	
<u>Priorytet III</u>		
Rozwój kultury fizycznej i sportu	11	
<u>Priorytet IV</u>		
Integracja europejska i współpraca międzynarodowa	12	
<u>Priorytet V</u>		
Upowszechnianie i ochrona praw konsumenta	13	
<u>Priorytet VI</u>		
Kultura i ochrona dziedzictwa kulturowego	14	
<u>Priorytet VII</u>		
Ekologia i ochrona dziedzictwa przyrodniczego	15	
<u>Priorytet VIII</u>		
Rozwój turystyki	16	
<u>Priorytet IX</u>		
Bezpieczeństwo publiczne	18	
<u>Priorytet X</u>		
Aktywizowanie społeczności lokalnych na obszarach wiejskich	19	
<u>Priorytet XI</u>		
Aktywizowanie środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym	20	
<u>Priorytet XII</u>		
Wsparcie rozwoju organizacji pozarządowych województwa warmińsko - mazurskiego	25	
Rozdział 3. Załączniki		
<i>Załącznik 1</i>	Streszczenie raportu z badania ewaluacyjnego dot. oceny stopnia wdrożenia i funkcjonowania Zasad współpracy Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z organizacjami pozarządowymi.	28
<i>Załącznik 2</i>	Opinia Zespołu Sterująco-Monitorującego nt. sprawozdania z monitoringu rocznego programu współpracy w 2007 r.	31

Wstęp

Program współpracy Samorządu Województwa Warmińsko – Mazurskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami określonymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2008 został uchwalony przez Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego w dniu 30 października 2007 r. (Uchwała Nr XII/228/07). Jest to już piąty program od czasu wejścia w życie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w 2003 r.

Sprawozdanie z monitoringu programu zostało przygotowane przez Biuro ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi na podstawie materiałów uzyskanych głównie z poszczególnych departamentów i biur Urzędu Marszałkowskiego oraz Wojewódzkiego Urzędu Pracy, odpowiedzialnych za realizację zadań w ramach poszczególnych priorytetów.

Liczba organizacji pozarządowych w województwie warmińsko-mazurskim co roku wzrasta. Wg. danych uzyskanych z Urzędu Statystycznego w Olsztynie na dzień 31 sierpnia 2008 r. w regionie zarejestrowanych było **3 631** stowarzyszeń i fundacji (por.: 2007 r. - 3 284 podmiotów, 2006 r. – 3 229, 2005 r. – 3 027).

Ok. 6 % organizacji w województwie (245 podmiotów) posiada status pożytku publicznego. Rok 2008 był pierwszym rokiem zmiany i tym samym ułatwienia w procedurze przekazywania 1% podatku dochodowego od osób fizycznych na realizację zadań statutowych organizacji pożytku publicznego. Zdecydowanie wzrosła liczba mieszkańców Warmii i Mazur przekazujących swój procent podatku: z 45 814 w roku 2007 (6% podatników) na 145 973 w roku 2008 (**21% ogółu podatników**). Przekazali oni łącznie 7 025 tys. zł. Wartość podatku, który potencjalnie mógłby jeszcze wpłynąć do organizacji pożytku publicznego wyniósł 5 129 tys. zł. Należy podkreślić wzrost świadomości społecznej i wiedzy dot. istnienia możliwości realnego, bezpośredniego wspierania działalności obywatelskiej - określonej w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. W pierwszym roku funkcjonowania takiej możliwości, tj. w roku 2004 jedynie 1 642 osoby przekazały organizacjom kwotę łącznie 299 526,27 zł. W 2005 r. było to już 14 061 podatników, którzy wpłacili 856 792,69 zł na rzecz organizacji pożytku publicznego. W 2006 r. nastąpił kolejny wzrost liczby wpłacających: 22 784 osób przekazało 1 385 236,59 zł (wg. danych Izby Skarbowej w Olsztynie).

Rozdział 1

Współpraca Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z organizacjami pozarządowymi w 2008 r. – zlecenie zadań.

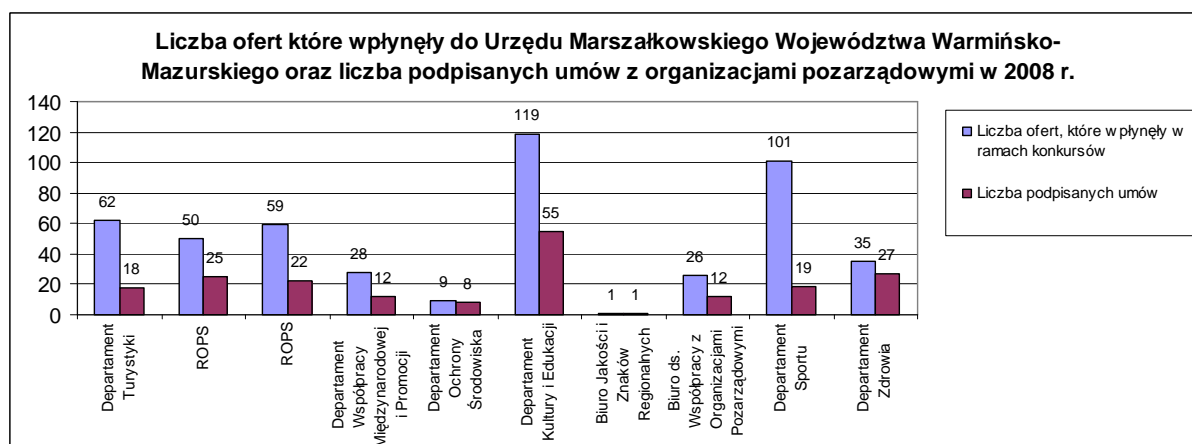
W roku 2008 dofinansowano realizację zadań własnych samorządu województwa zleconych organizacjom pozarządowym **kwotą 4 829 117 zł**. Oczekiwania organizacji były ponad 2,5 razy większe od możliwości budżetowych. Poniżej zamieszczona tabela obrazuje rozkład dotacji pomiędzy poszczególne zlecane zadania.

Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego w 2008 r. zawarł 216 umów z partnerami społecznymi. Ze środków województwa korzysta więc około 200 organizacji. Co roku zwiększa się wysokość środków przeznaczanych na dotacje. Duży skok nastąpił pomiędzy rokiem 2006 a 2007, gdzie w roku 2007 dla podmiotów pozarządowych

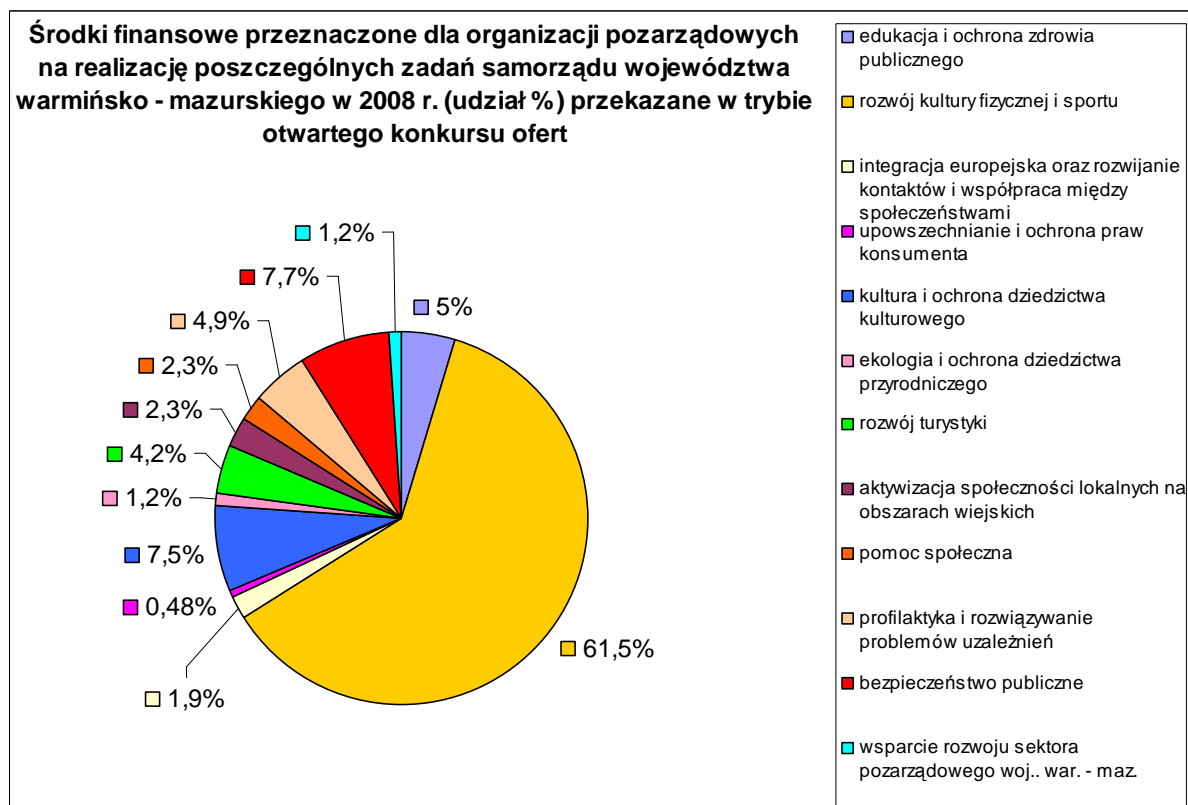
przeznaczono kwotę ponad 3 900 000 zł, tj. o ponad 1 mln zł więcej niż w roku 2006. W porównaniu z rokiem 2007 w roku 2008 wzrost wyniósł ponad 800 tys. zł. Łączny całkowity koszt zrealizowanych zadań dofinansowanych z budżetu województwa to 18 367 099 zł (w tym projekt Banku Żywności w Olsztynie na kwotę 8 133 292 zł). Łączna kwota przekazanych dotacji to 4 829 117 zł, co stanowi 26% całkowitego kosztu zadań.

TABELA: Środki finansowe przeznaczone dla organizacji pozarządowych na realizację poszczególnych zadań samorządu województwa warmińsko-mazurskiego w 2008 r.

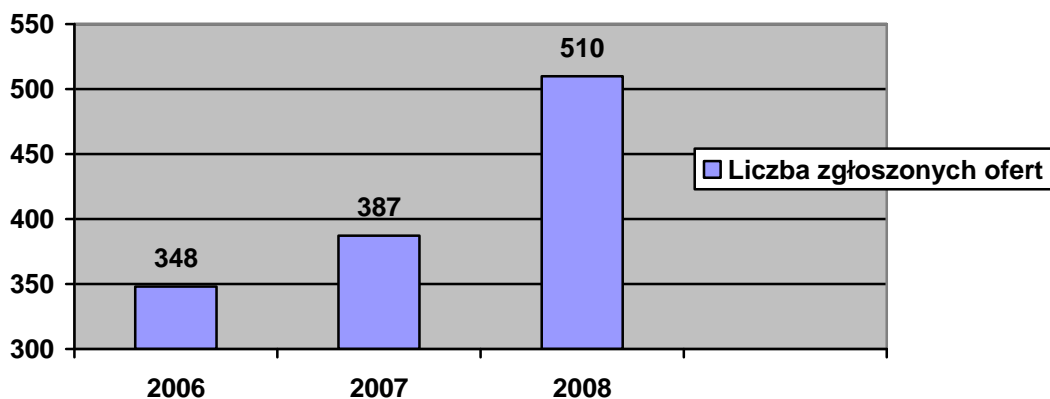
Lp.	Nazwa zadania	Kwota (w zł) przekazana na realizację zadań	Oczekiwana kwota (w zł) dofinansowania	Liczba zgłoszonych ofert	Liczba podpisanych umów
1.	Edukacja i promocja zdrowia publicznego	200 000	613 645,28	35	27
2.	Rozwój kultury fizycznej i sportu	2 618 085	5 496 678,03	101	19
3.	Integracja europejska i współpraca międzynarodowa	80 000	485 039	28	12
4.	Upowszechnianie i ochrona praw konsumenta	20 000	20 000	1	1
5.	Kultura i ochrona dziedzictwa kulturowego	320 000	1 436 864,70	119	55
6.	Ekologia i ochrona dziedzictwa przyrodniczego	50 000	142 942,48	9	8
7.	Rozwój turystyki	180 000	1 072 600,76	62	18
8.	Bezpieczeństwo publiczne	330 000	400 000	5	3 (WOPR)
9.	Rozwój społeczności lokalnych na obszarach wiejskich	100 000	472 263,42	15	14
10.	Pomoc społeczna	100 000	932 645,23	50	25
11.	Profilaktyka uzależnień	210 000	1 376 049	59	22
12.	Wsparcie rozwoju sektora pozarządowego wojew. WM	121 032	344 481,8	26	12
	RAZEM	4 829 117	12 793 209,7	510	216

Zamieszczony poniżej wykres obrazuje udział procentowy środków finansowych z budżetu Województwa Warmińsko-Mazurskiego przekazanych na dofinansowanie projektów organizacji pozarządowych w ramach realizacji poszczególnych zadań – **wyłonionych jedynie w trybie otwartego konkursu ofert**. Nie obejmuje on współorganizacji, umów partnerskich oraz innych sposobów współpracy z organizacjami pozarządowymi przy realizacji zadań.

Jako znaczący wskaźnik zainteresowania organizacji pozarządowych współpracą z Samorządem Województwa w realizacji zadań zleconych należy uznać wzrost liczby ofert wpływających w konkursach w kolejnych latach. Obrazuje to poniższy wykres. W roku 2008 nastąpił znaczny przyrost ilości wniosków o dofinansowanie: o 123 oferty w porównaniu z rokiem 2007.

Zlecenie zadań nie jest jedyną formą współpracy pomiędzy sektorem pozarządowym i Samorządem Województwa. Odbywa się ona również w innych formach, szczegółowo opisanych w dalszej części sprawozdania.

W Urzędzie Marszałkowskim funkcjonują zespoły o charakterze opiniodawczo-doradczym, w skład których wchodzi przedstawiciele organizacji pozarządowych. Otwarte konkursy ofert rozstrzygane są przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego przy udziale komisji konkursowych, w których uczestniczy po dwóch przedstawiciele sektora pozarządowego. W roku 2008 zostało powołanych 11 komisji konkursowych.

Zgodnie z „Zasadami współpracy Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z organizacjami pozarządowymi” przy Samorządzie Województwa funkcjonuje Zespół Sterujący - Monitorujący ds. współpracy Samorządu Województwa z organizacjami pozarządowymi. Zespół jest ciałem głównie opiniodawczym i doradczym. Składa się z przedstawiciele Samorządu Województwa oraz sektora pozarządowego. Jego celem jest kształtowanie praktyki współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi, monitoring i ewaluacja zasad współpracy oraz rocznych programów współpracy. W skład zespołu wchodzi 7 przedstawiciele organizacji pozarządowych. Drugi Zespół SM został powołany Uchwałą Nr 13/93/07/III Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 13 marca 2007 r. W roku 2008 odbyły się 3 spotkania ZSM, na których poruszano następujące zagadnienia:

1. Wyrażenie opinii nt. projektów: programu współpracy na rok 2008, sprawozdania z monitoringu programu współpracy za rok 2007.
2. Zmiany zasad dot. dofinansowania wkładu własnego do projektów finansowanych z funduszy zewnętrznych (rozdz. VII; pkt: 1.1.2 „Zasad współpracy Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z organizacjami pozarządowymi”).

Organizacje pozarządowe realizując projekty mogą korzystać z funduszy zewnętrznych. Aplikowanie o nie często wymaga dodatkowych środków finansowych w celu sfinansowania wkładu własnego. Organizacje korzystające z dotacji Samorządu Województwa uzyskały środki zewnętrzne z: Funduszu Inicjatyw Obywatelskich (w ramach Funduszu Norweskiego), Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Funduszu Inicjatyw Obywatelskich Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej oraz programów Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Aby ułatwić organizacjom zdobycie zewnętrznych środków finansowych Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego w roku 2008 ogłosił po raz pierwszy konkurs na dofinansowanie wkładu własnego do realizacji zadań samorządu województwa finansowanych z funduszy zewnętrznych. W konkursie wpłynęło 21 ofert, dofinansowano 6 projektów na łączną kwotę 55 300 zł.

Najbardziej popularnym funduszem zewnętrznym dla organizacji pozarządowych z naszego regionu jest Fundusz Inicjatyw Obywatelskich Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Głównym celem jego uruchomienia jest zwiększenie udziału organizacji pozarządowych w realizacji zadań publicznych. W 2008 roku 99 organizacji z Warmii i Mazur złożyło 99 wniosków o dotacje (w 2007 r. 124 podmioty obywatelskie złożyły 148 ofert). W 2008 r. 40 ofert zostało dofinansowanych (40 organizacji) kwotą łącznie: 2 444 119,59 zł (co stanowiło 4,21% budżetu FIO). Dla porównania w 2007 roku 41 ofert otrzymało dofinansowanie (38 organizacji) w kwocie łącznie 1 692 616,35 zł (5,42% budżetu FIO).

Organizacje pozarządowe są jednym z beneficjentów realizujących, w obecnym okresie programowania 2007-2013, projekty w ramach PO „Kapitał Ludzki”. Samorząd Województwa jest instytucją pośredniczącą w realizacji działań PO KL, w ramach priorytetów: VI, VII, VIII i IX. Szczególnie istotna dla organizacji pozarządowych jest możliwość realizacji projektów lokalnych w ramach działań: 6.3, 7.3 i 9.5. Poniższa tabela obrazuje udział organizacji pozarządowych w konkursach poprzez liczbę złożonych ofert,

które pozytywnie przeszły ocenę formalną oraz podpisanych umów (źródło informacji: KSI SIMIK - Departament EFS, Urząd Marszałkowski). Z podanego zestawienia wynika, że 25 % ofert, które wpływają w ramach konkursów i zostają dopuszczone do oceny merytorycznej są to oferty podmiotów obywatelskich. Zostaje z nimi podpisane 16% umów.

TABELA: Udział organizacji pozarządowych w konkursach na realizację projektów w ramach działań PO Kapitał Ludzki (stan na dzień 31 grudnia 2008 r.)

liczba	Działanie 6.3			Działanie 7.3			Działanie 9.5			Pozostałe działania			Ogółem		
	ngo	ogółem	%	ngo	ogółem	%	ngo	ogółem	%	ngo	ogółem	%	ngo	ogółem	%
złożone wnioski	36	58	62	23	45	51	34	159	21	338	1432	23	431	1694	25
podpisane umowy	10	17	59	4	4	100	12	70	33	35	293	12	61	384	16

Rozdział 2

Współpraca samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z organizacjami pozarządowymi w 2008 r. – na podstawie zebranych materiałów.

PRIORYTET I

Edukacja i promocja zdrowia publicznego.

Cel ogólny to: zwiększenie skuteczności ochrony, edukacji i promocji zdrowia przy współpracy z podmiotami sektora pozarządowego.

Powyższy cel osiągnięty został poprzez wsparcie finansowe projektów z zakresu promocji i ochrony zdrowia publicznego realizowanych przez organizacje pozarządowe. **W ramach realizowanych programów wykonano:**

* 3 organizacje pozarządowe podjęły działania edukacyjno-informacyjne w celu **zwiększenia skuteczności edukacji zdrowotnej społeczeństwa województwa warmińsko-mazurskiego w tym zwiększenie świadomości praw pacjenta:**

- przeprowadzono 25 akcji wyjazdowych i utworzono 9 punktów konsultacyjnych w miejscowościach powiatu iławskiego i nowomiejskiego gdzie udzielono 5269 porad, przeprowadzono 8999 badań krwi (poziom cukru, cholesterolu itp.) z czego skorzystało łącznie 1923 osób, 865 kobiety wyedukowano w kierunku wykrywalności raka sutka;
- przeprowadzono 3 spotkania edukacyjne o profilaktyce raka piersi i szyjki macicy oraz marsz życia i nadziei, w którym uczestniczyło 400 osób z terenu powiatu iławskiego, wydrukowano 1000 ulotek i folderów z informacjami na temat profilaktyki raka piersi;
- przygotowano 5 programów telewizyjnych na temat profilaktyki zdrowia dzieci (20 emisji w TVP Olsztyn, dodatkowo emisja w TVP Gdańsk).

* 3 organizacje z zakresu **profilaktyki uzależnień od narkotyków i tytoniu** przeprowadziły:

- warsztaty wyjazdowe, w 4 szkołach spotkania z Radą Pedagogiczną oraz 639 godzin zajęć edukacyjnych skierowanych do uczniów szkół średnich, rodziców i nauczycieli - działaniem objęto około 4110 osób;
 - zorganizowano obóz rekreacyjno-sportowy na wodzie i nad wodą, podczas którego odbywały się zajęcia sportowe i edukacyjne dla 40 uczestników z rodzin dysfunkcyjnych;
- * 1 organizacja prowadziła działania mające na celu **zwiększenie skuteczności zapobiegania chorobom zakaźnym**. W punkcie bezpłatnych badań w kierunku HIV w Ełku przeprowadzono 183 testy.
- * W celu **stworzenia warunków dla aktywnego życia osobom niepełnosprawnym** 11 organizacji pozarządowych zorganizowało:
- imprezy sportowo – rekreacyjne (festyny integracyjne, spartakiadę, pikniki rekreacyjno-kulturalne, zajęcia terapeutyczno-rekreacyjne, szkolenie rehabilitacji i naukę ćwiczeń w basenie), w których łącznie uczestniczyło 3400 osób;
 - 1 turnus rehabilitacyjny dla 37 niewidomych i słabo widzących dzieci, 2 turnusy integracyjne dla 85 osób niepełnosprawnych z w pełni sprawnymi wolontariuszami;
 - warsztaty terapeutyczne, warsztaty plastyczne, treningi kulinarne, treningi higieniczne, zajęcia w zespole muzycznym, zajęcia taneczno-teatralne, logorytmiki i logopedii, zajęciach z doradcą zawodowym, psychologiem i informatykiem – łącznie uczestniczyło około 200 osób niepełnosprawnych, 20 dzieci niepełnosprawnych umysłowo, warsztaty terapeutyczne metodą Simontona dla grupy 23 osób (amazonka z osobą wspierającą);
 - wsparcie dzieci nieuleczalnie chorych i niepełnosprawnych przebywających w domu - poradnictwem objęto 246 dzieci, udzielono 739 wizyt pielęgniarских, psychologa, rehabilitacyjnych, pracownika socjalnego, wolontariuszy, kapelana;
- * 2 organizacje pozarządowe podjęły działania w celu **zapobiegania przyczynom i następstwom wypadków komunikacyjnych**:
- przeprowadzono zajęcia edukacyjne wprowadzające w zagadnienia pierwszej pomocy dla dzieci w wieku 4-12 lat – 3 700 dzieci; - dla młodzieży szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych przeprowadzono 483 kursy I pomocy i zorganizowano powiatowe i wojewódzkie zawody pierwszej pomocy – uczestniczyło 13 101 osób;
 - dla 262 osób przeprowadzono 60 godzin zajęć promujących działania profilaktyczne wśród kandydatów na kierowców. Dzięki realizacji programu zwiększyło się bezpieczeństwo publiczne w kontekście problematyki alkoholowej, ze szczególnym uwzględnieniem zmniejszenia prawdopodobieństwa popełnienia wykroczenia czy przestępstwa pod wpływem alkoholu lub innych środków psychoaktywnych;
- * 1 organizacja przeprowadziła **profilaktykę próchnicy zębów** wśród swoich podopiecznych 113 dzieci z upośledzeniem umysłowym przebywających w ośrodku szkolno-wychowawczym oraz 40 rodziców.

PRIORYTET II

Wsparcie przedsiębiorczości i promocji zatrudnienia.

Cel ogólny to: integrowanie działań samorządu województwa i organizacji pozarządowych oraz podmiotów określonych w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego

i o wolontariacie w realizacji zadań z zakresu promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy.

Pracownicy Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Olsztynie w latach 2004-2008 zaangażowani byli w działania związane z Programem Modelu Partnerstwa Lokalnego, uczestnicząc w budowie Warmińsko-Mazurskiej Sieci Partnerstwa Lokalnego. Szczególna koncentracja działań w tym zakresie odbywa się w powiatach. Uczestniczą w nich również przedstawiciele sektora pozarządowego, jako jedni z istotnych partnerów mających swój udział w rozwoju lokalnym.

Działania związane z partnerstwem lokalnym odbywały się m.in. poprzez organizację warsztatów lokalnego ożywienia gospodarczego (spotkań roboczych), prowadzących do opracowania projektów w celu poprawie warunków gospodarczych. Zaangażowane powiaty to: braniewski, bartoszycki, etcki, lidzbarski, piski i szczycieński.

Model Partnerstwa Lokalnego promowany był w działaniach realizowanych w ramach programów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego, (w ramach Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL). W latach 2005-2008 realizowany był Projekt Partnerstwa Wyrównywania Szans „Wspieranie zakładów restrukturyzowanych i ich pracowników” na terenie pięciu powiatów województwa warmińsko-mazurskiego: bartoszyckiego, etckiego, lidzbarskiego, piskiego i szczycieńskiego, którego praktycznym rezultatem, a zarazem innowacyjnym narzędziem działania rynku pracy jest „Samorządowy System Wsparcia Firm” „Samorządowy model rozpoznawania potrzeb powiatowego rynku pracy”. Partnerstwo Wyrównania Szans tworzyło: NSZZ Solidarność Region Warmińsko-Mazurski – lider projektu, Związek Powiatów Polskich - Starostwo Powiatowe w Olsztynie, Elbląskie Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Pozarządowych, Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania im. Prof. Tadeusza Kotarbińskiego, Warmińsko-Mazurski Zakład Doskonalenia Zawodowego, Międzynarodowe Centrum Partnerstwa PARTNERS NETWORK oraz Warmińsko-Mazurski Związek Pracodawców Prywatnych. W każdym z powiatów powołano i przeszkolono Zespoły Szybkiego Reagowania, złożone z reprezentantów instytucji i organizacji kluczowych dla funkcjonowania biznesu pod przewodnictwem starosty danego powiatu. Podczas trwania projektu organizowane w powiatach kawiarenki gospodarcze, przyczyniły się do poprawy obiegu informacji pomiędzy samorządem powiatowym, lokalnymi przedsiębiorcami i instytucjami otoczenia biznesu. W 2008 roku odbyły się spotkania - kawiarenki gospodarcze w Bartoszycach, Lidzbarku Warmińskim i Piszku.

WUP prowadzi pośrednictwo pracy dla poborowych mających odbyć służbę zastępczą - również poprzez bezpośrednie kontakty z organizacjami pożytku publicznego, gdzie mogą oni taką służbę pełnić. W 2008 roku liczba poborowych skierowanych do obycia służby zastępczej wynosiła **8 osób**. Z instytucji służby zastępczej skorzystały **4 organizacje pozarządowe**, w tym: Fundacja Laurentius w Olsztynie, Elbląskie Stowarzyszenie Pomocy Humanitarnej im. św. Łazarza w Elblągu, Dom Pomocy dla Dzieci w Szymanowie, Caritas Archidiecezji Warmińskiej w Olsztynie. Organizacje pozarządowe wykazują znikomy stopień zainteresowania służbą zastępczą (4,8% ogółu pracodawców zatrudniających poborowych służby zastępczej). Nastąpił znaczny spadek zainteresowania organizacji pożytku publicznego tą formą pomocy w stosunku do roku 2008: w 2007 r. 21 organizacji pozarządowych skorzystało z tej możliwości i przyjęło do pracy 46 poborowych, w 2006 r.: 7 organizacji przyjęło do pracy 9 poborowych z regionu.

Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia (RPD), określał wojewódzką politykę w zakresie rynku pracy w roku 2008. Aktualnie RPD, pełni również funkcję programu

operacyjnego do *Strategii zatrudnienia i rozwoju zasobów ludzkich w województwie warmińsko – mazurskim do roku 2020*.

Stosownie do zapisów ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy stanowiących, że realizowana polityka rynku pracy przez władze publiczne opiera się na dialogu i współpracy z partnerami społecznymi, opracowanie dokumentu nastąpiło z udziałem partnerów społecznych, gospodarczych i samorządowych. W związku z tym skład Regionalnego Zespołu ds. Opracowania Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia został wyłoniony spośród przedstawicieli samorządu województwa, samorządowych jednostek wojewódzkich i powiatowych, a także regionalnych struktur organizacji związkowych i organizacji pracodawców oraz organizacji pozarządowych, a także przedstawicieli nauki i edukacji.

W skład Zespołu weszło między innymi 7 przedstawicieli organizacji pożytku publicznego (Rada Organizacji Pozarządowych, NSZZ Solidarność, Warmińsko-Mazurski Związek Pracodawców Prywatnych, Warmińsko-Mazurska Izba Rzemiosła i Przedsiębiorczości, Rada Wojewódzka OPZZ, Zrzeszenie Prywatnego Handlu i Usług, Loża Olsztyńska BCC).

Zespół pełni również rolę zespołu monitorującego realizację RPD w województwie. W roku 2008 odbyły się 2 spotkania Zespołu.

Partnerskie podejście do tworzenia dokumentu jakim jest RPD pozwala na szerszy ogląd sytuacji związanej z problematyką rynku pracy, a także pozwala na zaangażowanie partnerów w proces określania polityki działań na rynku pracy. Dialog przy tworzeniu RPD prowadzi do wymiany doświadczeń, dobrych praktyk, opiniowania dokumentu i wnoszenia uwag, aż do powstania dokumentu.

Kolejne działanie związane było z upowszechnianiem wśród organizacji pozarządowych usługi świadczonej przez Europejskie Służby Zatrudnienia EURES (kadre EURES WUP Olsztyn) na rzecz osób bezrobotnych, poszukujących pracy oraz pracodawców w zakresie poradnictwa i europejskiego pośrednictwa pracy.

Kadra EURES WUP Olsztyn przygotowała i przeprowadziła Dni Informacyjne Europejskich Służb Zatrudnienia EURES w październiku 2008 r.

Spotkanie przeznaczone było dla: 1. osób zainteresowanych warunkami życia i pracy w Wielkiej Brytanii, Irlandii, Belgii, Niemczech oraz w regionie Warmii i Mazur, 2. osób powracających z pracy w krajach UE/EOG, 3. osób i instytucji zainteresowanych tematyką „migracyjną”. Zaproszenie do udziału zostało skierowane również do ok. 200 organizacji pozarządowych.

W trakcie trwania imprezy w prezentacjach i konsultacjach uczestniczyło 397 osób i instytucji, w tym przedstawiciele 34 organizacji pozarządowych, głównie z terenu Olsztyna.

Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie skierował do organizacji pozarządowych, działających w sektorze absolwentów, propozycję podpisania deklaracji współpracy między WUP a wspomnianymi organizacjami. Propozycja ta stanowi realizację zaleceń Komisji Europejskiej, w postaci opracowanych przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej „Wytucznych dla WUP i PUP, dotyczących współpracy z sektorem absolwentów”.

Deklaracje współpracy mają ujmować w ramy zakres przyszłej współpracy na rzecz wzmocnienia możliwości zatrudnienia absolwentów na rynkach pracy Wspólnoty oraz wzmocnienia świadomości na temat mobilności zawodowej i edukacyjnej w krajach EOG, w sektorze absolwentów. Propozycję skierowano do 21 organizacji, deklarację podpisało 5 podmiotów.

Odnotowano zainteresowanie ze strony organizacji pozarządowych podejmowanymi działaniami (w ramach Europejskich Służb Zatrudnienia EURES), dzięki szerokiej akcji informacyjnej. Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie, podobnie jak w roku 2008 zamierza

podejmować na bieżąco kontakty z organizacjami pozarządowymi w celu promowania idei mobilności na europejskich rynkach pracy.

W celu zwiększenia udziału organizacji pozarządowych w aplikowaniu o środki Europejskiego Funduszu Społecznego pracownicy Punktu Informacyjnego EFS przez cały rok udzielali informacji dotyczących możliwości ubiegania się o dofinansowanie projektów z EFS w ramach Priorytetu VI oraz Działania 8.1 PO KL. Informacje były udzielane telefonicznie oraz osobiście podczas spotkań w Punkcie Informacyjnym. Liczba osób korzystających z doradztwa to 2100. W 4 edycjach Dni Otwartych nt. EFS, w konferencjach, seminariach wzięło udział 89 przedstawicieli organizacji pozarządowych.

WUP zorganizował również trzy edycje szkoleń z zakresu pomocy publicznej, a także po dwie edycje szkoleń z następujących tematów: Tworzenie i zarządzanie projektami oraz Zasady rozliczania finansowego projektów. Każde ze szkoleń trwało 2 dni. Zostały one wysoko ocenione przez uczestników w ankietach ewaluacyjnych. W szkoleniach wzięło udział 210 osób reprezentujących organizacje pozarządowe.

Inną formą przekazywania informacji dot. możliwości aplikowania o środki z EFS jest prowadzenie interaktywnej strony internetowej poświęconej EFS oraz uruchomienie aplikacji Newsletter. Aplikację otrzymuje 371 osób - przedstawicieli organizacji pozarządowych.

PRIORYTET III

Rozwój kultury fizycznej i sportu

Cel ogólny realizowanych zadań w ramach priorytetu to: partnerska współpraca Samorządu Województwa i organizacji obywatelskich na rzecz prawidłowego rozwoju psychofizycznego i zdrowotnego mieszkańców województwa.

Dzięki przekazanym dotacjom w ramach otwartego konkursu ofert w roku 2008 organizacje pozarządowe zorganizowały bądź wzięły udział w **755 imprezach sportowych** (w 2007 r. było to 649 imprez) przy udziale **89 513 zawodników** (w roku 2007 było 43 812 zawodników) w tym:

Rodzaj imprezy/wydarzenia sportowego	Ilość imprez	Liczba zawodników
1. Szkolenie sportowe dzieci i młodzieży organizowane przez związki sportowe i stowarzyszenia kultury fizycznej o zasięgu co najmniej wojewódzkim	354	11 154
2. Dofinansowanie szkolenia kadr województwa (kategoria wiekowa młodzików i młodzieżowców)	172 akcji	559
3. Upowszechnianie kultury fizycznej w środowisku młodzieży szkolnej	70	47 260
4. Upowszechnianie kultury fizycznej w środowisku wiejskim	84	29 065
5. Upowszechnianie kultury fizycznej w środowisku młodzieży akademickiej	23	638
6. Upowszechnianie kultury fizycznej w środowisku osób niepełnosprawnych	52	837
Razem:	755	89 513

W okresie sprawozdawczym przeprowadzono planowane kontrole w siedmiu organizacjach sportowych, w wyniku których stwierdzono prawidłowo wydatkowane środki, zgodnie z zawartymi umowami.

Stypendia sportowe - Uchwałą Nr IX/167/07 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 czerwca 2007 r. określono szczegółowe zasady i tryb przyznawania, wstrzymywania i cofania oraz wysokości stypendium dla zawodników województwa warmińsko-mazurskiego osiągających wybitne wyniki sportowe. Ustanowione stypendium sportowe ma na celu stworzenie jak najlepszych warunków do przygotowań sportowych oraz spowodowanie zatrzymania najlepszych sportowców w Województwie Warmińsko – Mazurskim.

W budżecie wojewódzkim na rok 2008 zaplanowano na stypendia sportowe kwotę **170000 zł**, przynajmniej stypendia 14 zawodnikom. Wydatkowano **163200 zł**.

Nagrody sportowe - Uchwała Nr IX/168/07 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 czerwca 2007r. określająca szczegółowe zasady i tryb przyznawanie nagród pozwoliła na nagrodzenie 20 zawodników i trenerów na łączną kwotę **70 000 zł**.

Na zakup nagród rzeczowych, jak : puchary, statuetki, medale, drobny sprzęt sportowy przeznaczone na imprezy na imprezy objęte patronatem Marszałka w budżecie Województwa zaplanowano i wydatkowano kwotę **60 000 zł**.

Cele zakładane w zakresie podnoszenia poziomu sportowego reprezentantów województwa oraz promowanie naszego regionu poprzez sport generalnie zostały zrealizowane. Osiągnięto również zakładane cele związane z promocją idei olimpijskich. Zrealizowano program kontaktów międzynarodowych określonych umowami o wymianie młodzieży sportowej, uczestnictwa najlepszych zawodników w zawodach najwyższej rangi.

PRIORYTET IV

Integracja europejska i współpraca międzynarodowa.

Cel priorytetu to: wykorzystanie potencjału współpracy z organizacjami pozarządowymi na rzecz rozwoju współpracy międzyregionalnej, popularyzacji problematyki europejskiej oraz realizacji „Priorytetów współpracy zagranicznej Województwa Warmińsko-Mazurskiego”.

Organizacje pozarządowe realizujące zadania w ramach udzielnego wsparcia finansowego zorganizowały: warsztaty w Rosji w Obwodzie Kaliningradzkim Elbląskich Amazonek i Kaliningradzkiej organizacji Vita – Mówmy o raku piersi wspólnie, „V Biesiada Wileńska” w Giżycku, „Międzynarodowy Festiwal Tańca Baltic Cup”, seminarium i regaty transgraniczne związane z realizacją wspólnego projektu – Oczyszczenie i pogłębienie basenu portowego w Suchaczu-Nadbrzeżu w ramach programu sąsiedztwa Litwa, Polska, Obwód Kaliningradzki Federacji Rosyjskiej, „Warmińsko-Mazurski Lotniczy Rajd Przyjaźni na Litwę”, wizytę studyjną w organizacji Gemeinnutzige Gesellschaft für paritetische Sozialarbeit w Wilhelmshaven w Niemczech, wizytę studyjną organizacji z okręgu Cotes d’Armor, projekt: „Transkontynentalny most ku zrównoważonemu rozwojowi – promocja pozytywnych rozwiązań na terenie Kazachstanu”, „Polsko-Rosyjskie Forum Kobiecej Przedsiębiorczości i Ekonomii Społecznej”. Dofinansowano działalność Ośrodka Współpracy Polsko-Rosyjskiej w Morągu oraz wydano Kalendarium Współpracy Województwa Warmińsko-Mazurskiego z Obwodem Kaliningradzkim na 2008 rok.

Poza wsparciem organizacji pozarządowych realizujących zadania z zakresu integracji europejskiej i współpracy międzynarodowej zrealizowano następujące zadania:

Przekazano organizacjom pozarządowym 9 numerów biuletynów informacyjnych pod tytułem Biuletyn informacyjny „Warmia i Mazury, Polska, Unia Europejska” Znajdowało się tam 40 informacji dotyczących poszukiwania partnerów do projektów oraz 20 zaproszeń do składania wniosków. Dane dotyczące ilości przekazanych informacji mają charakter szacunkowy.

Prezes Olsztyńskiego Stowarzyszenia Przyjaciół Bretanii i Francji „Amitié” bierze udział w pracach Komitetu Sterującego współpracy zdecentralizowanej pomiędzy Samorządem Województwa Warmińsko-Mazurskiego a Radą Generalną Departamentu Côtes d’Armor. Celem Komitetu jest zapewnienie wdrażania oraz ogólnej spójności współpracy międzyregionalnej oraz ocena projektów realizowanych w ramach współpracy bilateralnej.

Przekazywanie organizacjom pozarządowym informacje dotyczących poszukiwania partnerów do udziału w projektach oraz zaproszeń do składania wniosków również poprzez zamieszczanie ich na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

W 2008 roku organizacje pozarządowe uczestniczyły w następujących przedsięwzięciach organizowanych lub współorganizowanych przez Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego:

1. Wyjazd studyjny pracownika Towarzystwa Naukowego im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie do Kaliningradu (Rosja) oraz Kłajpedy (Litwa) celem odnowienia oraz nawiązania kontaktów z przedstawicielami środowisk naukowych Kaliningradu oraz Kłajpedy.
2. Uczestnictwo przedstawiciela Towarzystwa Naukowego im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie w spotkaniach oficjalnych delegacji w ramach Dni Obwodu Kaliningradzkiego na Warmii i Mazurach, a także w spotkaniach z oficjalną delegacją Obwodu Rówieńskiego z Ukrainy.
3. Zaproszenie przedstawiciela organizacji pozarządowych (Stowarzyszenie Środowisk Twórczych, Towarzystwa Miłośników Olsztyna) do uczestnictwa w przygotowaniach wystaw prac plastycznych organizowanych w ramach Dni Obwodu Kaliningradzkiego na Warmii i Mazurach.
4. Uczestnictwo przedstawiciela Towarzystwa Naukowego im. Wojciecha Kętrzyńskiego w wyjeździe na Bornholm. Wyjazd dotyczył funkcjonowania Ruchu Europejskiego w Danii.
5. Wspólna organizacja specjalistycznej konferencji w zakresie wspierania kultury. Przedsięwzięcie zostało zorganizowane we współpracy z Olsztyńskim Stowarzyszeniem Mniejszości Niemieckiej w Olsztynie. Konferencja odbyła się na wniosek Wolnego Państwa Bawarii przy poparciu niemieckiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych.
6. Wspólna organizacja wizyty przedstawicieli Lions Club z Monachium. Przedsięwzięcie realizowane we współpracy ze Stowarzyszeniem Mniejszości Niemieckiej w Olsztynie.

PRIORYTET V

Upowszechnianie i ochrona praw konsumenta

Cel ogólny realizowanych zadań w ramach priorytetu to: Zacieśnienie współpracy między Samorządem Województwa, a organizacjami pozarządowymi w zakresie upowszechniania

i ochrony praw konsumenta oraz promocji międzynarodowej sieci miast Slow City i Europejskiej Sieci Dziedzictwa Kulinarnego.

Zakładany cel został osiągnięty w około 30 % ze względu na zlecenie organizacji pozarządowej „Pro Publico Bono. Dla Dobra Wspólnego” zadania z zakresu upowszechniania i ochrony praw konsumenta. W ramach promocji Europejskiej Sieci Dziedzictwa Kulinarnego i Międzynarodowej Sieci Miast Slow City nie wpłynęła żadna oferta w otwartym konkursie ofert.

PRIORYTET VI

Kultura i ochrona dziedzictwa kulturowego

Cel ogólny priorytetu to: Stworzenie mieszkańcom województwa możliwości czerpania z dziedzictwa kulturowego regionu poprzez zwiększenie aktywności środowisk lokalnych reprezentowanych przez działające w sferze kultury organizacje pozarządowe.

Zlecenie organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych z zakresu kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego odbyło się zgodnie z następującymi priorytetami:

- zwiększenie biernego oraz czynnego uczestnictwa w kulturze, ze szczególnym uwzględnieniem środowisk o utrudnionym dostępie do korzystania z dóbr kultury,
- promowanie twórczości artystycznej regionu na forum ogólnopolskim i międzynarodowym,
- działania na rzecz ochrony i propagowania kultury mniejszości narodowych i etnicznych,
- działania na rzecz zachowania krajobrazu kulturowego Warmii i Mazur.

W ramach zrealizowanych zadań zleconych osiągnięto następujące rezultaty:

Wskaźniki	2006	2007	2008
Liczba przedsięwzięć zrealizowanych przy wsparciu finansowym samorządu województwa	82	58	55
Liczba programów propagujących kulturę mniejszości narodowych i etnicznych	29	23	24
Liczba przedsięwzięć o zasięgu ogólnopolskim i międzynarodowym	17	11	12
Liczba przedsięwzięć promujących kulturę ludową w tym o zasięgu ogólnopolskim i międzynarodowym	3 bez mniejszości narod. i etnicznych	10 bez mniejszości narod. i etnicznych	3 bez mniejszości narodowych i etnicznych
Liczba wydawnictw (w tym płyty CD)	11 (w tym : 1 składanka informacyjna, 3 czasopisma ,3 książki)	4 (w tym : 3 czasopisma 1 płyta CD)	8 (w tym: 4 książki 4 biuletyny)

W realizacji zadań zleconych w obszarze kultury, w przeprowadzonych inicjatywach uczestniczyło łącznie 132 317 mieszkańców województwa warmińsko – mazurskiego. Ponad połowę inicjatyw (28) stanowiły imprezy kulturalne takie jak przeglądy pieśni, tańca, poezji, teatralne oraz konkursy, zorganizowano również 6 festiwali, 7 twórczych projektów artystycznych i plenerów, 4 seminaria i konferencje naukowe oraz 4 warsztaty artystyczne.

W dniu 20 listopada 2008 r. w Centrum Edukacji i Inicjatyw Kulturalnych w Olsztynie we współpracy Departamentu Kultury i Edukacji oraz Biura ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi zorganizowana została konferencja organizacji pozarządowych województwa warmińsko-mazurskiego, realizujących zadania z zakresu kultury, pod hasłem „*Wielkie sprawy małych miejsc*”. Mówiono m.in. o miejscu organizacji pozarządowych w realizacji „Strategii rozwoju kultury województwa warmińsko-mazurskiego”, dyskutowano o aktywności obywatelskiej w dziedzinie kultury jako czynnika rozwoju społeczności lokalnych na Warmii i Mazurach oraz przekazywano informacje o sposobach pozyskiwania środków finansowych na realizację projektów w obszarze kultury. Konferencja wzbudziła duże zainteresowanie przedstawicieli organizacji pozarządowych, którzy wnioskowali o zorganizowanie kolejnych spotkań.

W 2008 r. zorganizowano ponadto:

1. 3 przedsięwzięcia w ramach partnerskich umów o wspólnej organizacji ze Związkiem Ukraińców w Polsce. Były to:
 - *42 Dziecięcy Festiwal Kultury Ukraińskiej* – organizator: Związek Ukraińców w Polsce, Zarząd Oddziału w Elblągu, termin 17-18 maja 2008 r. udział finansowy Samorządu Województwa - 9.000,00 zł,
 - *Widowisko Obrzędowe „XIV Nicz na Iwana Kupala”*- organizator: Związek Ukraińców w Polsce, Zarząd Koła w Kruklankach, termin:5-6 lipca 2008 r. udział finansowy Województwa - 20.000,00 zł - impreza objęta Patronatem Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego.
 - *V Festiwal Narodów „Pod Wspólnym Niebem”*- organizator: Związek Ukraińców w Polsce, Oddział w Olsztynie, termin: 12 października 2008 r. udział finansowy Województwa - 19 772,49 zł impreza objęta Patronatem Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego.
2. Przedsięwzięcie kulturalne pn. *Wydanie książki gościa honorowego XV Międzynarodowego Festiwalu Fantastyki w Nidzicy - Johna Crowleya pt. „Samotnie”*. Partner - Fundacja „Solaris” w Stawigudzie, termin: 30 października 2008 r., udział finansowy województwa -10.000,00 zł
3. Wydanie publikacji książkowej zawierającej materiały z konferencji upamiętniającej dwusetną rocznicę urodzin Marcina Giersza. Partner - Fundacja Rozwoju Regionu Gołdap, termin 11 czerwca 2008 r., udział finansowy Województwa- 3.500,00 zł

PRIORYTET VII

Ekologia i ochrona dziedzictwa przyrodniczego

Z zakresu ekologii i ochrony dziedzictwa przyrodniczego w roku 2008 zrealizowano następujące projekty:

- „Kompromis jako podstawa rozwoju zrównoważonego – wypracowanie zasad lokalizacji elektrowni wiatrowych” Fundacji Puszczy Rominckiej,
- „Ptasi przyjaciele wokół nas” Polskiego Towarzystwa Ochrony Ptaków,
- „Letnia kampania edukacyjna „Pamiętajmy o jeziorach...” Fundacji Ochrony Wielkich Jezior Mazurskich,
- „Mały Ekolog wie, gdzie ten śmieć ma znaleźć się” Stowarzyszenia Na Rzecz Edukacji i Rozwoju Gminy Ostróda,
- „Pszczerlarstwo – od tradycji do współczesności” Gołdapskiego Stowarzyszenia Pszczerlarzy

- „Przyjaciele Ziemi” Związku Harcerstwa Polskiego Chorągwi Warmińsko – Mazurskiej,
 - „Ptasi Ambulans 2” Fundacji „Pierwiosnek”,
 - „Rozbudowa zaplecza dydaktycznego Terenowej Bazy Edukacji Ekologicznej PERKOZ – wyposażenie Pracowni Przyrodniczej” ZHP Ośrodka Szkoleniowo – Wypoczynkowy „PERKOZ”.
- W dniach 19-20 czerwca 2008 r. we współpracy z Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych z Warszawy zorganizowano szkolenie dla organizacji pozarządowych oraz innych beneficjentów V Osi Priorytetowej Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko” (PO IiŚ) w Ośrodku Szkolno-Wypoczynkowym ZHP „PERKOZ” w Waszecie. W warsztatach uczestniczyło 40 osób, w tym 15 przedstawicieli organizacji pozarządowych. Tematem wiodącym warsztatów były projekty realizowane w ramach V osi priorytetowej PO IiŚ. Omówiono zasady ubiegania się o ich dofinansowanie, kryteria brane pod uwagę przy ich wyborze oraz kwalifikowalność wydatków.
 - W dniu 18 września 2008 r. w Gołdapi i 19 września 2008 r. w Olsztynie zorganizowano warsztaty szkoleniowe na temat finansowania zadań na rzecz ochrony środowiska realizowanych w ramach programu LIFE+ oraz projektów związanych z ochroną środowiska finansowanych z funduszy strukturalnych. Wykłady poprowadzili: ekspert ds. programu LIFE+ i funduszy strukturalnych z niemieckiego oddziału organizacji WWF oraz ekspert z Biura Regionalnego Walencji w Brukseli. W warsztatach w Gołdapi wzięło udział 38 osób (w tym 7 przedstawicieli organizacji), a w Olsztynie 45 osób (w tym 6 przedstawicieli organizacji pozarządowych).
 - W dniach 3-4 kwietnia 2008 r. odbyły się w Nowej Kaletce koło Olsztyna obrady Rady Naukowej Porozumienia Zielone Płuca Polski. Głównym tematem obrad była ochrona alei przydrożnych.

PRIORYTET VIII

Rozwój turystyki

Cel ogólny to: Rozwój turystyki na Warmii i Mazurach, maksymalne i dynamiczne wykorzystanie predyspozycji turystycznych regionu poprzez partnerskie współdziałanie samorządu województwa z organizacjami pozarządowymi.

Przy wsparciu finansowym z budżetu województwa organizacje pozarządowe zrealizowały następujące zadania:

- wytyczanie i odnawianie istniejących szlaków turystycznych na obszarze województwa oraz opracowywanie dokumentacji w tym zakresie,
- organizacja imprez turystyki kwalifikowanej szczególnie w środowisku dzieci i młodzieży, głównie poza sezonem turystycznym ze szczególnym uwzględnieniem imprez integracyjnych,
- szkolenie społecznych kadr organizacji pozarządowych, działających w zakresie turystyki,
- organizacja konferencji, sympozjów, seminariów, konkursów o tematyce turystycznej,
- promowanie nowych atrakcji i produktów turystycznych województwa warmińsko-mazurskiego oraz wprowadzanie ich na rynek,
- utrzymanie zbiorów specjalistycznych służących krajoznawstwu i doskonaleniu kadr turystycznych,

- promocja turystyki poprzez wydawanie niekomercyjnych opracowań monografii i publikacji poradników turystycznych oraz opracowań kartograficznych promujących turystykę w województwie warmińsko-mazurskim, ze szczególnym uwzględnieniem wydawnictw cyklicznych.

Osiągnięto następujące rezultaty:

Wskaźnik rezultatu	2008 r.	Uwagi
Ilość nowych produktów turystycznych	5	dot. produktów dotychczas nie istniejących na „turystycznej” mapie działań organizacji pozarządowych
Ilość tytułów i wielkość nakładów wydawnictw	2 / 9 tys. egz.	„Przegląd Turystyczny” – nakład 8 tys. egz., „Powiat Szczycieński” – 1 tys. egz.
Ilość i długość odnowionych i wyznakowanych szlaków turystycznych	5 / 509,6 km.	5 organizacji pozarządowych dostało dofinansowanie na realizację zadań z tego zakresu
Liczba osób korzystających ze szkoleń	73 osoby	2 organizacje pozarządowe przeprowadzały szkolenia z zakresu turystyki

Wśród **nowych produktów turystycznych**, które w 2008 r. realizowały organizacje pozarządowe na terenie Warmii i Mazur warto wymienić m.in.:

- „Rowerową krainę Drwęcy i Pasłęki” – zadanie realizowane przez Związek Stowarzyszeń Kraina Drwęcy i Pasłęki” z Łukty,
- „Znakowanie szlaków rowerowych obszaru Kanału Elbląskiego” – zadanie realizowane przez Stowarzyszenie Łączy nas Kanał Elbląski, Lokalną Grupę Działania z Elbląga,
- „Promocję samolotowych i szybowcowych lotów zapoznawczych oraz skoków spadochronowych w tandemie z instruktorem jako nieszablonowych form spędzania wolnego czasu oraz możliwości poznania regionu Warmii i Mazur z perspektywy lotu ptaka” – zadanie realizowane przez Aeroklub Warmińsko-Mazurski w Olsztynie,
- „Bitwę pod Heilsbergiem” – zadanie Stowarzyszenia Przyjaciół Ziemi Lidzbarskiej z Lidzbarka Warmińskiego.

Wskaźnik **ilość tytułów i wielkość nakładów wydawnictw** dotyczy oddziału Warmińsko-Mazurskiego Polskiej Izby Turystyki, który jest wydawcą Magazynu Informacyjnego Warmii i Mazur „Przegląd Turystyczny” oraz Lokalnej Organizacji w Szczytnie, która wykonała dodruk foldery zat. „Powiat szczycieński”.

Wskaźnik **ilość i długość odnowionych i wyznakowanych szlaków turystycznych** odnosi się do następujących dofinansowanych zadań:

- „Rowerowa kraina Drwęcy i Pasłęki” – zadanie realizowane przez Związek Stowarzyszeń Kraina Drwęcy i Pasłęki” z Łukty, 42 km.
- „Znakowanie szlaków rowerowych obszaru Kanału Elbląskiego” – Stowarzyszenie Łączy Nas Kanał Elbląski” z Elbląga, 422,6 km.
- Zaprojektowanie i wykonanie oznakowania turystycznego regionalnego szlaku kajakowego rzek Saska i Sawica (45 km) oraz „Zaprojektowanie przebiegu szlaków rowerowych TRAKT BISKUPI oraz OLSZTYN-ŚWIĘTA LIPKA – olsztyńskiego oddziału Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego.

Wskaźnik **liczba osób korzystających ze szkoleń** odnosi się do 2 organizacji które w 2008 takie szkolenia przeprowadziły tj. : PTTK w Olsztynie, który w ramach projektu „Szkolenie społecznych kadr organizacji pozarządowych działających w zakresie turystyki” przeszkolił 50 osób oraz Stowarzyszenie Łączy nas Kanał Elbląski, które przeszkoliło 23 znakarzy – opiekunów szlaków rowerowych.

PRIORYTET IX

Bezpieczeństwo publiczne

Cel ogólny to: Organizacje pozarządowe partnerem w zapewnieniu bezpieczeństwa i porządku publicznego w województwie warmińsko-mazurskim.

W 2008 r. zorganizowano jedno 40 godzinne szkolenie dla 20 osób nt. „Rola i zadania organizacji pozarządowych w zarządzaniu kryzysowym i rozwiązywaniu konfliktów lokalnych z wykorzystaniem metod mediacji i negocjacji.” oraz jedno seminarium szkoleniowe dla 15 osób w Elblągu z zakresu roli organizacji pozarządowych w rozwiązywaniu konfliktów lokalnych we współpracy ze Stowarzyszeniem Integracyjnym „Razem” w Elblągu.

W 2008 r. dofinansowano 3 programy zgłoszone przez WOPR. Dotacje przeznaczone na remonty i zakup sprzętu ratowniczego, szkolenie ratowników WOPR i pozostałe działania służące zabezpieczeniu bezpieczeństwa nad wodą i na wodzie mieszkańców województwa.

Dzięki wsparciu finansowemu z budżetu województwa Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe Województwa Warmińsko- Mazurskiego w Olsztynie:

- zorganizowało 16 imprez nad wodą w zakresie poprawy bezpieczeństwa nad wodą i na wodzie.
- przeszkoliło 231 osób na szkoleniach ratowników
- przeszkoliło 558 osób w innych szkoleniach doskonalących umiejętności ratownicze
- uratowano 546 osób
- zabezpieczono 98 imprez nad wodą

Szacunkowo 38.000 osób wzięło udział w imprezach, ratownicy przepracowali społecznie 54 592 godzin przez ratowników.

Natomiast Okręgowy Związek WOPR Województwa Warmińsko – Mazurskiego w Giżycku osiągnął następujące rezultaty:

- 24 imprez nad woda w zakresie poprawy bezpieczeństwa nad woda i wodzie
- 193 przeszkolonych osób na szkoleniach ratowników
- 64 przeszkolonych osób w innych szkoleniach doskonalących umiejętności ratownicze
- 485 liczba uratowanych osób
- 119 liczba zabezpieczonych imprez nad wodą
- 52 000 szacunkowa liczba osób biorących udział w imprezach
- 68 200 przepracowanych społecznie godzin przez ratowników.

W 2008 r. wsparto również Ochotnicze Straże Pożarne w ramach umów z gminami. Przyznane dofinansowanie kwocie łącznie 600.000 zł. zostały przeznaczone na remonty i zakupy sprzętu (agregaty, motopompy, specjalistyczne narzędzia hydrauliczne, aparaty oddechowe, zakup sprzętu do rat. wodnego, samochodów itp.) dla jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej w zakresie poprawy bezpieczeństwa przeciwpożarowego.

PRIORYTET X

Aktywizowanie społeczności lokalnych na obszarach wiejskich

Współpraca z organizacjami pozarządowymi w 2008 roku obejmowała wsparcie realizacji zadań publicznych samorządu województwa warmińsko-mazurskiego w zakresie aktywizacji społeczności lokalnych na obszarach wiejskich.

Przyznanych zostało 15 dotacji na realizację następujących projektów:

1. **LGD "Warmiński Zakątek"** - Centrum wspierania przedsiębiorczości i aktywności społecznej "Warmiński Zakątek";
2. **Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Kurzętnik** - Zachowanie i kultywowanie ludowych tradycji wielkanocnych w regionie;
3. **Związek Stowarzyszeń na Rzecz Rozwoju Gmin Północnego Obszaru Wielkich Jezior Mazurskich** - Aktywizacja społeczności lokalnych Gmin Północnego Obszaru Wielkich Jezior Mazurskich w zakresie opracowywania i wdrażania programów rozwoju miejscowości;
4. **Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Lidzbarskiej** - Noc Kupały - widowisko obrzędowe;
5. **LGD "Brama Mazurskiej Krainy"** – Partnerstwo Lokalne - szansą na rozwój obszarów wiejskich;
6. **Stowarzyszenie Agroturystyczne "Mazurska Kraina"** - Trzy wsie tematyczne;
7. **Związek Stowarzyszeń "Kraina Drwęcy i Pasłęki"** – „Kraina Drwęcy i Pasłęki - aktywatorem społeczności lokalnych”;
8. **Stowarzyszenie LGD "Lider w EGO"** - Tworzenie LSR dla Subregionu EGO;
9. **Stowarzyszenie Łączy Nas Kanał Elbląski LGD w Elblągu** - Partnerstwo i programowanie w LGD "Kanału Elbląskiego”;
10. **Fundacja „Idealna Gmina”** - Wieś z inicjatywą - rozwijanie przedsiębiorczości mieszkańców wsi Witrażowo;
11. **Fundacja „Adsum”** - „Pociąg do przeszłości – stacja Żabi Róg”;
12. **Towarzystwo Ratowania Dziedzictwa Kulturowego Kresów Dawnych i Obecných „Ojcowizna”** - XXXI Międzynarodowy Jarmark Folkloru;
13. **Stowarzyszenie Wspierania Edukacji „Abakus”** - „Artyści tu i tam” – promocja młodych artystów z powiatu kętrzyńskiego;
14. **Stowarzyszenie Miłakowo 2010** - „Warkałki – wieś aktywna, dbająca o tradycję i dziedzictwo”;
15. **Towarzystwo Przyjaciół Jedwabna - Stowarzyszenie** - „W naszej mazurskiej wsi: odkrywamy, przezywamy i działamy”;

Zakres realizowanych zadań obejmował aktywizację społeczności lokalnych na obszarach wiejskich. Zadania realizowane były w formie:

- organizacji szkoleń, konferencji, seminariów, warsztatów, wyjazdów studyjnych dla osób zaangażowanych w działania społeczne na rzecz rozwoju lokalnych środowisk w województwie warmińsko-mazurskim;
- organizacji pokazów, wystaw, wernisaży dzieł sztuki ludowej oraz innych osiągnięć związanych z dorobkiem regionu;

Poszczególnymi celami realizowanych zadań było:

- budowanie trójsektorowych partnerstw oraz podejmowanie przez nie działań na rzecz rozwoju obszarów wiejskich przy wykorzystaniu środków z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej;
- aktywizacja społeczności lokalnych poprzez realizację działań w ramach „Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013”;

- zachowanie tradycji ludowej oraz ochrona dziedzictwa kulturowego na obszarach wiejskich;

Uzyskano następujące rezultaty:

- Liczba przeprowadzonych konferencji, szkoleń, spotkań, konsultacji w zakresie działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych – około 50
- Liczba wyjazdów studyjnych celem zapoznania się z działalnością już istniejących partnerstw – około 5;
- Liczba opracowanych LSR – 2;
- Liczba powstałych LGD – w porównaniu z rokiem ubiegłym powstały dodatkowo 3 LGD. W związku z powyższym w województwie warmińsko-mazurskim istnieje 13 LGD;
- Liczba przeszkolonych liderów wiejskich - około 100;
- Liczba przeprowadzonych szkoleń, spotkań warsztatów w zakresie pozyskiwania środków w ramach PROW na lata 2007-2013 – około 50;
- Liczba opracowanych projektów z wykorzystaniem środków z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej – około 7;
- Liczba zorganizowanych pokazów, wystaw, wernisaży dzieł sztuki ludowej – około 10;
- a. Liczba zorganizowanych wyjazdów studyjnych, spotkań w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego na obszarach wiejskich – około 15;

PRIORYTET XI

Aktywizowanie środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym

W zakresie **profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień**, w ramach przyznanych dotacji organizacje pozarządowe realizowały następujące zadania:

- realizacja programów profilaktyczno-edukacyjno-informacyjnych dla dzieci, młodzieży i ich rodzin, w tym grup podwyższonego ryzyka,
- tworzenie systemu pomocy psychokorekcyjnej osobom dotkniętym problemem uzależnień,
- realizacja programów korekcyjnych i redukujących szkody u osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych oraz osób współ-uzależnionych,
- prowadzenie działań edukacyjnych i profilaktycznych mających na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i aktywizację oraz kształtowanie postaw społecznych negujących ryzykowne używanie alkoholu, używanie narkotyków i innych substancji psychoaktywnych,
- realizacja programów profilaktycznych i naprawczych o charakterze wojewódzkim związanych z przemocą w rodzinie, kryzysami rodzinnymi, przestępstwami,
- tworzeniem i wspieraniem centrów i klubów integracji społecznej oraz młodzieżowych klubów integracji społecznej,
- wydawaniem publikacji nt. działań promujących politykę prorodzinną.

Liczba mieszkańców województwa – uczestników dofinansowanych projektów z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień wyniosła 8 238 osób.

W zakresie **pomocy społecznej**, w ramach przyznanych dotacji organizacje pozarządowe realizowały następujące zadania:

- realizacja programów pomocy rodzinom i osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej,
- realizacja programów na rzecz osób starszych,
- realizacja programów na rzecz osób niepełnosprawnych zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym,
- realizacja programów pomocy osobom bezdomnym,
- poradnictwo specjalistyczne,
- wydawanie publikacji nt. działań promujących politykę prorodzinną.

Liczba mieszkańców województwa – uczestników dofinansowanych projektów z zakresu pomocy społecznej wyniosła 122 850 osób (z czego 117 629 to odbiorcy pomocy żywnościowej w ramach zadania realizowanego przez Bank Żywności w Olsztynie).

W zakresie działań podejmowanych przez organizacje pozarządowe **na rzecz osób niepełnosprawnych**, Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego, ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, dofinansował, w wysokości 377.370,00 zł, koszty działalności obsługowo-rehabilitacyjnej Zakładu Aktywności Zawodowej w Elblągu, którego organizatorem jest Elbląska Rada Konsultacyjna Osób Niepełnosprawnych. Ponadto zawarł umowę z Zarządem Głównym Polskiego Związku Niewidomych w Warszawie, na mocy której od 2009 r. będzie dofinansowywał działalność Zakładu Aktywności Zawodowej – Polskiego Związku Niewidomych w Olsztynie.

Przedstawiciele organizacji pozarządowych województwa, w tym przede wszystkim osoby wskazywane przez Radę Organizacji Pozarządowych, Federację Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko – Mazurskiego FOSa oraz przez Warmińsko – Mazurski Sejmik Osób Niepełnosprawnych, brali aktywny udział w pracach wspólnych zespołów. Ogółem uczestniczyło w nich 34 przedstawiciele sektora pozarządowego. W 2008 r. były to:

- Zespół opiniujący wnioski o nagrodę Marszałka Województwa za wybitne osiągnięcia w dziedzinie pomocy społecznej;
- Wojewódzka Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych;
- Zespół ds. opiniowania wniosków o dofinansowanie zadań na rzecz osób niepełnosprawnych ze środków PFRON;
- Zespoły monitorujące wojewódzkie programy współpracy w zakresie pomocy społecznej, rehabilitacji osób niepełnosprawnych, profilaktyki uzależnień oraz polityki prorodzinnej (6 Zespołów);
- Zespół do opracowania Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2009-2013;
- Zespół Opiniujący do prowadzenia prac nad wdrażaniem i opiniowaniem priorytetu VII Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013;
- Podkomitet Monitorujący Program Operacyjny Kapitał Ludzki Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Ponadto przedstawiciele Forum Prorodzinnego – Stowarzyszenia Wspierania Działań Prorodzinnych w Olsztynie oraz Katolickiego Stowarzyszenia „CIVITAS CHRISTIANA” Oddziału w Olsztynie są członkami Rady ds. Rodzin działającej przy Marszałku Województwa warmińsko-Mazurskiego, mającej znaczący wpływ na rozwój i kształt polityki prorodzinnej w regionie Warmii i Mazur.

Niezwykle znaczącym narzędziem w walce o poprawę bezpieczeństwa socjalnego i ekonomicznego mieszkańców naszego województwa jest Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007–2013, a w szczególności jego Priorytet VII, finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

W ramach Priorytetu VII „Promocja Integracji Społecznej” podejmowane są działania zmierzające do ułatwienia dostępu do rynku pracy osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym oraz rozwijania instytucji ekonomii społecznej jako skutecznej formy integracji społeczno – zawodowej. Ważnym elementem wsparcia jest eliminowanie różnego rodzaju barier (organizacyjnych, prawnych czy psychologicznych) na jakie napotykają osoby zagrożone wykluczeniem społecznym.

W ramach Priorytetu VII PO KL na cały okres programowania 2007-2013 przeznaczono dla województwa warmińsko-mazurskiego kwotę 68.397.000 euro.

Organizacje pozarządowe aktywnie włączają się w realizację założeń PO KL w regionie Warmii i Mazur. Biorą udział w szkoleniach i konferencjach, a także aplikują o środki finansowe na realizację poszczególnych działań w ramach Priorytetu VII.

W roku 2008, 107 członków organizacji pozarządowych uczestniczyło w szkoleniach organizowanych przez ROPS w ramach PO KL 2007-2013, m.in. na temat:

- „Projektowanie działań w zakresie integracji długotrwale bezrobotnych”,
- „ Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi”,
- „Formy i metody aktywnej integracji społecznej i zawodowej młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym”,
- „Budowanie partnerstwa na rzecz rozwoju aktywnej integracji w środowisku lokalnym”,
- Promocja ekonomii społecznej i zatrudniania w sektorze ekonomii społecznej”.

W drugim półroczu, po przeprowadzeniu właściwych postępowań konkursowych, zawarto łącznie 11 umów z 9 organizacjami pozarządowymi, w tym: 7 umów w ramach Działania 7.2.1 Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, na łączną kwotę 3.255.615 zł oraz 4 umowy w ramach Działania 7.3 Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji, na łączną kwotę 198.612,00 zł

W 2008 r. w województwie warmińsko-mazurskim wdrażany był również Poakcesyjny Program Wsparcia Obszarów Wiejskich, w komponencie Program Integracji Społecznej. Jego celem jest uruchomienie wielokierunkowych działań zmierzających do przeciwdziałania problemom związanym ze zjawiskiem wykluczenia społecznego wśród mieszkańców najuboższych gmin wiejskich i wiejsko-miejskich.

Program jest wdrażany w 39 gminach województwa. Umożliwiają one realizację usług społecznych na rzecz:

- **osób starszych**, np.: usług opiekuńczych o różnym zakresie i charakterze, usług wspierających różne formy samopomocy i działania integracyjno – rekreacyjne,
- **dzieci i młodzieży**, np.: usług opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego, usług doradczych (psychologicznych, pedagogicznych), usług wspierających rozwój wolontariatu oraz tworzenie klubów młodzieżowych,
- **rodzin**, np.: usług doradczych, w tym prawnych, społecznych, edukacyjnych i psychologicznych.

Głównym założeniem Programu jest pobudzenie społeczności lokalnych do działania na rzecz mieszkańców gminy. Przejawem takiej działalności obywatelskiej są m.in. inicjatywy podejmowane przez organizacje pozarządowe, angażujące mieszkańców gminy do współdziałania w kierunku rozwiązywania lokalnych problemów. **Wg zebranych danych do lutego 2009 gminy podpisały 110 umów z organizacjami pozarządowymi o łącznej wartości 1 886 713 zł (przeciętna wartość umowy to: 17 152 zł).**

Program jest również impulsem do powstawania nowych organizacji nakierowanych na działania pomocowe i integracyjne, aktywizujące lokalne społeczności.

Samorząd Województwa aktywnie wspiera rozwój wolontariatu realizującego zadania w zakresie pomocy społecznej. Co roku we współpracy Samorządu Województwa Warmińsko – Mazurskiego z organizacjami pozarządowymi organizowana jest konferencja z okazji Międzynarodowego Dnia Wolontariusza. W dniu 5 grudnia 2008 r. zorganizowano taką konferencję w Elku, w ramach Wojewódzkich Obchodów z okazji Międzynarodowego Dnia Wolontariusza.

Samorząd Województwa od 2000 roku systematycznie współpracuje z Fundacją „Świat na TAK” z Warszawy, promując w województwie kolejne edycje konkursu „Ośmiu Wspaniałych” organizowane przez w/w Fundację. Jest to konkurs, w wyniku którego upowszechniane są i nagradzane w obrębie gminy, powiatu i na forum ogólnopolskim najciekawsze, najbardziej wartościowe formy młodzieżowego wolontariatu. Konkurs organizowany jest w szkołach podstawowych, gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych. Do XIV edycji konkursu „Ośmiu Wspaniałych”, w roku szkolnym 2007/2008, przystąpiło 6 powiatów i 14 gmin z terenu województwa. Dla porównania do XIII edycji konkursu, która odbyła się w roku szkolnym 2006/2007, przystąpiło 8 powiatów i 9 gmin.

Ogólnopolska Gala Konkursu oraz ogłoszenie wyników miało miejsce w Kamieniu Pomorskim w dniach 6-8 czerwca 2008 r. W ogólnopolskim finale wzięło udział 8 reprezentantów naszego województwa, którzy zostali również nagrodzeni przez Marszałka Województwa podczas uroczystego podsumowania X Warmińsko-Mazurskich Dni Rodziny w dniu 17.10.2008 r. w Olsztynie.

Wolontariusze pomagają w przedsięwzięciach organizowanych i współorganizowanych przez Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego, w ramach realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej, rehabilitacji osób niepełnosprawnych, profilaktyki uzależnień oraz polityki prorodzinnej. W roku 2008 były to następujące przedsięwzięcia:

- X Festyn Integracyjny „Jesteśmy Razem”, który odbył się 17 maja 2008r. w Parku Miejskim w Olsztynie. W Festynie uczestniczyło około 1 000 osób (w tym około 400 osób niepełnosprawnych). Współorganizatorami Imprezy były następujące organizacje pozarządowe:
 - Warmińsko-Mazurski Sejmik Osób Niepełnosprawnych w Olsztynie,
 - Polskie Stowarzyszenie Pedagogów i Animatorów „Klanza” w Olsztynie,
 - Zarząd Okręgu Polskiego Czerwonego Krzyża w Olsztynie,
 - Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Oddział Wojewódzki,
 - Olsztyńskie Towarzystwo AMAZONKI,
 - Wolontariusze z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego,
 - Bank Żywności w Olsztynie.

Podczas festynu umożliwiono prezentację twórczości artystycznej oraz działalności statutowej kilkunastu organizacjom pozarządowym działającym na rzecz osób niepełnosprawnych. Pracowało przy jego organizacji 28 wolontariuszy.

- X Warmińsko-Mazurskie Dni Rodziny, które przebiegały w województwie w dniach 15 maja – 6 czerwca 2008 r. pod hasłem „Rodzina – integracja – społeczność lokalna”. Z uwagi na temat przewodni, w szczególności sposób w obchody X Warmińsko-Mazurskich Dni Rodziny, włączyły się m. in.: lokalne samorządy, rady osiedli, parafie, placówki edukacyjne, kulturalne, kluby integracji społecznej i organizacje pozarządowe. Pracowało

Ponadto Samorząd Województwa w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi współuczestniczył w przeprowadzeniu: Wojewódzkiego Konkursu Literackiego „Rodzina szkołą cnót społecznych” oraz V Wojewódzkiego Konkursu Plastycznego i Grafiki Komputerowej „Razem – znaczymy wiele” organizowanych w ramach X Warmińsko-Mazurskich Dni Rodziny m. in. przez Forum Prorodzinne – Stowarzyszenie Wspierania Działań Prorodzinnych w Olsztynie i Katolickie Stowarzyszenie „CIVITAS CHRISTIANA” Oddział w Olsztynie.

W organizacji *VI Spartakiada Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych Województwa Warmińsko – Mazurskiego*, która odbyła się 13 września 2008r. na Stadionie Uniwersytetu Warmińsko - Mazurskiego w Kortowie współpracowano z Bankiem Żywności w Olsztynie. W imprezie wzięło udział 600 podopiecznych z placówek opiekuńczo – wychowawczych naszego województwa oraz dzieci i młodzież z domów dziecka z Okręgu Taurogi (Litwa).

Rok 2008 był okresem kontynuacji i intensywnej współpracy Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z Federacją Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa oraz innymi organizacjami pozarządowymi na rzecz opracowania ostatecznego dokumentu Wojewódzkiego programu na rzecz osób starszych na lata 2009-2013 *„Pogodna i bezpieczna jesień życia na Warmii i Mazurach”*. Urząd Marszałkowski jest partnerem Federacji przy opracowywaniu i wdrażaniu w/w Programu.

W związku z powyższym w ubiegłym roku odbyły się m.in. dwa spotkania całego Zespołu roboczego oraz trzy debaty poświęcone zapisom Programu. Ich celem było zebranie jak największej ilości informacji o działaniach i potrzebach osób i podmiotów zainteresowanych działaniami na rzecz poprawy jakości i warunków życia osób starszych w regionie Warmii i Mazur, tak aby opracowywany Program jak najpełniej odzwierciedlał potrzeby „naszych” seniorów i odpowiadał na ich zapotrzebowania. Program ma charakter interdyscyplinarny, jego wdrażanie wymaga współpracy administracji rządowej i samorządowej: gminnej, powiatowej i wojewódzkiej oraz wielu partnerów: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, instytucji oświaty, kultury i edukacji, jednostek służby zdrowia, instytucji kościelnych, a także podmiotów zajmujących się aktywizacją zawodową i społeczną oraz organizacji społecznych.

We wrześniu i październiku 2008r. odbyły się społeczne konsultacje Programu. Materiał skierowano m.in. do: Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, samorządów lokalnych województwa warmińsko-mazurskiego, jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z obszaru województwa, a także do instytucji służby zdrowia i placówek edukacyjnych.

Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa poddała Program do konsultacji organizacjom pozarządowym zrzeszonym w swoich strukturach. Ponadto informacje na ten temat były umieszczone na stronach internetowych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego i Federacji FOSa, dzięki czemu były dostępne dla całego ogółu społeczności.

Wojewódzki program na rzecz osób starszych na lata 2009-2013 *„Pogodna i bezpieczna jesień życia na Warmii i Mazurach”* został przyjęty do realizacji Uchwałą Nr 1/2/09/III Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 6 stycznia 2009 r.

W kwietniu 2007 r. Samorząd Województwa przystąpił do współrealizacji porozumienia zawartego z Bankiem Żywności w Olsztynie dotyczącego projektu „Pomoc żywnościowa dla najbiedniejszych mieszkańców regionu Warmii i Mazur w latach 2007 – 2009”. Bank Żywności w Olsztynie korzystając z dotacji udzielanych z budżetu

Województwa Warmińsko – Mazurskiego w sposób solidny i rzetelny realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej.

W listopadzie 2008 r. w salach olsztyńskiego zamku odbyła się uroczystość wręczenia nagród Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego za wybitne osiągnięcia w dziedzinie pomocy społecznej. Wśród osób nagrodzonych i wyróżnionych za promowanie nowoczesnych i twórczych rozwiązań w dziedzinie pomocy społecznej znaleźli się również przedstawiciele Warmińsko – Mazurskiego Zarządu Okręgowego Polskiego Czerwonego Krzyża w Olsztynie, Ośrodka Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczego w Ostródzie, Zarządu Rejonowego Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej w Ostródzie, Zarządu Oddziału Warmińsko-Mazurskiego Polskiego Związku Głuchych. Są to organizacje pozarządowe niosące pomoc i wsparcie osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej oraz zagrożonym wykluczeniem społecznym.

W 2008 roku Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego udzielił wsparcia finansowego oraz objął honorowym patronatem działania organizacji pozarządowych, mające na celu poprawę kompetencji i poziomu wiedzy wśród lekarzy, studentów medycyny, a także innych osób zaangażowanych w naprawę szkód zdrowotnych i społecznych związanych z chorobą alkoholową.

W ramach w/w działań zostały zorganizowane dwie konferencje:

- w dniach 29-30 maja 2008r. w Malinówce, odbyła się konferencja pod hasłem „Uzależniona rodzina czy rodzina z problemem uzależnienia?”, zorganizowana przez Fundację „Otulony w nadzieję” ze Starych Juch,

- w dniu 23 czerwca 2008r. odbyła się konferencja pod hasłem „Szczęśliwa Rodzina – Wolna od Przemocy”, zorganizowana przez Stowarzyszenie „Damy Radę” w ramach ogólnopolskiej akcji społecznej „Stop Przemocy w Rodzinie”.

PRIORYTET XII

Wsparcie rozwoju organizacji pozarządowych województwa warmińsko - mazurskiego

Cel ogólny priorytetu to: rozwój społeczeństwa obywatelskiego.

Samorząd Województwa, jak co roku, był partnerem Rady Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko-Mazurskiego przy organizacji Wojewódzkiego Konkursu „Godni Naśladowania” odbywającego się od 5 lat pod patronatem Marszałka Województwa. Marszałek ufundował nagrodę finansową w kategorii „Na najlepszą inicjatywę organizacji pozarządowej województwa warmińsko- mazurskiego” oraz 3 statuetki w każdej kategorii, czyli również: dla samorządu „Na najlepszą inicjatywę samorządu w zakresie współpracy z organizacjami pozarządowymi” oraz w kategorii „ Na najlepiej działającą reprezentację sektora pozarządowego województwa warmińsko-mazurskiego”. Uroczystość wręczenia odbyła się podczas Konferencji Plenarnej Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie w dniu **13 czerwca 2008 r.** W konferencji uczestniczyło ok. 150 osób.

W dniach 2-7 czerwca br. zorganizowano we współpracy z Biurem Poselskim Krzysztofa Hołowczyca wizytę studyjną w Brukseli. Wzięło w nim udział 11 przedstawicieli Rady Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Celem wizyty było poznanie instytucji europejskich, pracy Parlamentu Europejskiego, Komisji Europejskiej, organizacji społecznych i ich zrzeszeń, programów UE oraz nawiązanie bezpośrednich

kontaktów z przedstawicielami organizacji pozarządowych oraz ich związków, mających siedzibę w Brukseli.

W dniach 15-18 grudnia podczas wizyty studyjnej delegacji z Warmii i Mazur na Ukrainie w partnerskim Okręgu Rówieńskim nawiązano kontakty z organizacjami pozarządowymi Ukrainy działającymi w obszarach: działalność dzieci i młodzieży, ekologia i ochrona środowiska, kultura. Podczas wizyty przekazano Towarzystwu Kultury Polskiej na Rówieńszczyźnie dary do paczek świątecznych zebrane w ramach Wolontariatu Pracowniczego Urzędu Marszałkowskiego. Kontynuacją wizyty ma być nawiązanie kontaktów organizacji z Warmii i Mazur oraz Okręgu Rówieńskiego.

W grudniu 2008 r. zorganizowano już po raz trzeci szkolenie nt.: „Podstawy zarządzania finansami organizacji pozarządowych”. Uczestniczyło w nim ok. 120 osób, przedstawiciele organizacji pozarządowych oraz pracowników Urzędu Marszałkowskiego. Szkolenie przeprowadził specjalista ds. finansów organizacji pozarządowych, dyrektor finansowy Stowarzyszenia Akademia Rozwoju Filantropii w Polsce z Warszawy. Potrzeba szkoleń liderów oraz osób odpowiedzialnych w organizacjach za zarządzanie finansami oraz tworzenie budżetów do projektów jest wciąż bardzo duża.

W ramach **propagowania idei wolontariatu** w województwie warmińsko-mazurskim w dniu 5 grudnia 2008 r. odbyła się w Ełku konferencja z okazji Międzynarodowego Dnia Wolontariusza pt. „Wolontariat Północy”. Uczestniczyło w niej ponad 100 osób z terenu województwa warmińsko-mazurskiego. Konferencja jest zadaniem realizowanym co roku przez Samorząd Województwa we współpracy z partnerami społecznymi i samorządami lokalnymi. Tegoroczne spotkanie było efektem partnerskiej współpracy: Samorządu Województwa Warmińsko – Mazurskiego, Regionalnego Centrum Wolontariatu w Elblągu oraz Prezydenta Miasta Ełk. Podczas w/w Konferencji został rozstrzygnięty etap wojewódzki konkursu „Barwy Wolontariatu”, w ramach którego nagrodzonych zostało 10 osób. 1 osoba została laureatem na szczeblu ogólnopolskim konkursu, a pozostałe 2 były nominowane. Nagrody dla wyróżnionych wolontariuszy ufundował Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego oraz Prezydent Miasta Ełk.

Konferencja była też okazją do spotkania się, podzielenia doświadczeniami własnej codziennej pracy wolontariuszy oraz organizatorów i opiekunów wolontariatu. Przeprowadzone warsztaty stworzyły możliwość poznania i dyskusji na temat różnych obszarów wolontariatu w tym dot. tworzenia Centrów Wolontariatu.

Organizację obchodów Międzynarodowego Dnia Wolontariusza poprzedziły badania wolontariatu w województwie warmińsko-mazurskim przeprowadzone przez Biuro ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi.

Ankiety zostały wysłane do 143 samorządów. Odpowiedzi nadeszło 66, w tym 6 informując, że na ich terenie wolontariat nie działa. Łączna liczba nadesłanych ankiet wynosi 265: 193 instytucji korzysta z pomocy wolontariuszy natomiast 72 nie. Liczba wolontariuszy współpracująca z instytucjami to około 7500 osób. Wolontariatem zajmują się głównie ludzie młodzi, do 18 roku życia i stanowią ponad połowę wszystkich wolontariuszy. Kolejną grupę stanowią osoby powyżej 25 roku życia (20%), następną osoby w przedziale wiekowym 18 – 25 lat, około 15% wolontariuszy. Najmniej liczną grupę stanowią osoby powyżej 50 roku życia (około 6%).

Tylko w 39 instytucjach współpracujących z wolontariuszami powstał klub bądź centrum wolontariatu. 47 instytucji, które już z wolontariuszami współpracują lub współpracę chcą rozpocząć planuje utworzyć klub lub centrum wolontariatu. 103 instytucje wyraziły chęć wzięcia udziału w szkoleniu nt. tworzenia biur/centrów wolontariatu.

Wśród największych trudności wynikających ze współpracy z wolontariuszami instytucje przede wszystkim wymieniają dużą rotację wolontariuszy oraz trudności z ich

rekrutacją. Istotnym problemem są również niejasne przepisy prawne określające współpracę instytucji z wolontariuszami.

W ramach rozwijania i propagowania partnerskiej współpracy samorządów lokalnych z organizacjami pozarządowymi, a także inicjatywy „Forum Pełnomocników” - gdzie jednym z działań są szkolenia dla urzędników mające na celu zwiększenie wiedzy z zakresu funkcjonowania sektora pozarządowego - w dniu 13 marca 2008 r. przeprowadzono szkolenie dla pracowników Urzędu Marszałkowskiego bezpośrednio współpracujących z organizacjami pozarządowymi nt.: kontroli wykorzystania dotacji przekazanych organizacjom pozarządowym, zgodnie z aktualnym stanem prawnym. W spotkaniu uczestniczyło 13 osób. Inne działania propagujące ideę lokalnego partnerstwa samorządów z podmiotami obywatelskimi to:

- korespondencja do gmin i powiatów promująca partnerstwo samorządów i organizacji pozarządowych,
- korespondencja do samorządów lokalnych zachęcająca do podjęcia działań promujących pracę wolontariuszy z okazji Międzynarodowego Dnia Wolontariusza wraz z ankietą dot. diagnozy wolontariatu w województwie warmińsko-mazurskim,
- współpraca przy organizacji konferencji (29 października br.) nt. „Współpraca samorządów z organizacjami pozarządowymi – szansą na rozwój społeczności lokalnych”. Organizatorem spotkania było Elbląskie Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Pozarządowych. Konferencja skierowana była do urzędników samorządów lokalnych współpracujących z sektorem pozarządowym.

Samorząd Województwa jest partnerem Rady OP oraz Elbląskiego Stowarzyszenia Wspierania Inicjatyw Pozarządowych w ramach inicjatywy „Forum Pełnomocników”. We wrześniu 2008 r. ESWIP rozpoczął realizację projektów dofinansowywanych ze środków Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego, dotyczących: 1) wzmocnienia sieci wspierających organizacji pozarządowych HEROLD oraz 2) działań z zakresu „Forum Pełnomocników”. Zakresy obu projektów są przedmiotem współpracy z Samorządem Województwa.

Mając na uwadze **rozwój trzeciego sektora w województwie**, jako realizatora zadań wynikających z potrzeb lokalnych, a także potencjalnego źródła nowych miejsc pracy, samorząd województwa podejmuje inicjatywy skierowane do członków organizacji, mające na celu szeroko pojętą profesjonalizację tych podmiotów - tak aby stały się one silnym partnerem samorządów lokalnych oraz innych podmiotów, w tym pozarządowych. Dużą trudnością w funkcjonowaniu organizacji jest ich ciągły brak stabilności finansowej i związana z tym niepewność dot. kontynuacji wcześniej podjętej działalności. Wychodząc naprzeciw tym potrzebom Samorząd Województwa podjął wraz z partnerami społecznymi i gospodarczymi inicjatywę opracowania koncepcji utworzenia funduszu poręczeniowo-pożyczkowego dla podmiotów ekonomii społecznej w tym organizacji pozarządowych. Grupa robocza Zespołu Sterującego-Monitorującego ds. współpracy Samorządu Województwa z organizacjami pozarządowymi opracowała koncepcję funduszu. Jednak z uwagi na przeszkody prawne nie udało się go utworzyć.

Organizacje pozarządowe stanowiąc wyraz zaangażowania obywatelskiego w rozwiązywanie problemów są ważnym czynnikiem warunkującym rozwój lokalny. Należy więc je wspierać podnosząc jednocześnie wiedzę i świadomość społeczeństwa nt. znaczenia aktywności społecznej i własnej odpowiedzialności za budowanie wspólnej przyszłości.

Streszczenie raportu z badania ewaluacyjnego dot. oceny stopnia wdrożenia i funkcjonowania Zasad współpracy Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z organizacjami pozarządowymi.

Streszczenie wyników badań

Dokument „Ocena stopnia wdrożenia i funkcjonowania Zasad Współpracy Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z organizacjami pozarządowymi” opracowany został na potrzeby Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Autorem opracowania jest Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnych w Olsztynie.

Celem badania była ocena stopnia wdrożenia i funkcjonowania Zasad Współpracy Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z organizacjami pozarządowymi, a także:

- ocena stopnia znajomości dokumentu przez organizacje pozarządowe;
- ocena stopnia przydatności dokumentu w pracy Urzędu Marszałkowskiego oraz w kontaktach pomiędzy przedstawicielami organizacji a pracownikami Urzędu Marszałkowskiego;
- ocena stopnia wdrożenia zasad dokumentu;
- wskazanie słabych i mocnych stron dokumentu i sposobów jego doskonalenia.

Przyjęto następujące formy przeprowadzenia badań:

1. Wywiady z przedstawicielami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego.
2. Wywiady z przedstawicielami Rad Powiatowych Organizacji Pozarządowych.
3. „Web ankiety” - badania ankietowego z wykorzystaniem ankiety internetowej.
4. Analiza dokumentów i danych zastanych.

Z przeprowadzonej analizy wynika, że organizacje pozarządowe z 36 gmin Województwa Warmińsko-Mazurskiego (co stanowi 31,03% wszystkich gmin) nigdy nie otrzymało dofinansowania z budżetu Województwa. Na ich terenie zarejestrowanych jest 572 organizacje pozarządowych.

Przeprowadzono analizę aktywności organizacji pozarządowych w składaniu ofert na realizację zadań Samorządu, ilości dostępnych i przyznanych środków finansowych na ich realizację.

W roku 2008 zdecydowanie najwięcej środków rozdysponował Departament Sportu ponad - 2,5 miliona PLN. Powyżej 500 tysięcy PLN przekazało organizacjom pozarządowym Biuro ds. Obronnych i Bezpieczeństwa Publicznego. Pozostałe departamenty nie przekroczyły kwoty 500 tysięcy PLN.

Zdaniem większości pracowników Urzędu Marszałkowskiego procedura przyznawania grantów jest zrozumiała dla organizacji pozarządowych. Większość również twierdzi, że procedura wyboru projektów spełnia swoje zadanie.

Urzednicy jakość realizowanych projektów przez organizacje pozarządowe ocenili na poziomie średnim. Taką samą ocenę wystawili wnioskowi pisanym przez NGO. Tak jak w przypadku wniosków respondenci uznali, że z roku na rok projekty są coraz lepiej przygotowywane i realizowane. Można więc sądzić, że organizacje pozarządowe wyciągają wnioski z popełnianych błędów i nie powielają ich przy kolejnych projektach. Poprawa jakości pisanych wniosków i realizowanych projektów może mieć również związek z coraz większą liczbą i łatwiejszym dostępem do szkoleń z zakresu zarządzania projektami i pozyskiwania środków z Unii Europejskiej.

Urzednicy ocenili funkcjonowanie Programu wspolpracy jako dobre. Uważają, że nie należy zmieniać Programu, wystarczy go tylko zaktualizować.

Ponad 80% ankietowanych organizacji pozarządowych odpowiedziało, iż życzliwość, uprzejmość oraz zainteresowanie pracowników Urzędu Marszałkowskiego jest najbardziej pozytywnym aspektem współpracy, zaledwie 50% badanych organizacji stwierdzilo, że jasne zasady udzielania dotacji są najbardziej satysfakcjonujące we współpracy z Samorządem Województwa. Zaznaczyć trzeba jednak, iż badane były tutaj tylko organizacje, które współpracowały z Urzędem Marszałkowskim, otrzymały i rozliczyły dotacje.

Wśród przedstawicieli organizacji panuje pogląd, iż nie ma możliwości odwołania się od decyzji o nie otrzymaniu dotacji lub jej zmniejszeniu. Według przedstawicieli organizacji powinno się również podpisywać umowy na wykonywanie zadań własnych Samorządu na okres dłuższy niż rok - prawo zezwala na umowy trwające do 3 lat.

Badanie przeprowadzone wśród organizacji pozarządowych pozwoliło na analizę problemu badawczego jakim jest „Współpraca pracowników Urzędu Marszałkowskiego z przedstawicielami NGO przy tworzeniu Programu Współpracy”.

Ponad 82% respondentów odpowiedziało, iż słyszało o Programie współpracy Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z organizacjami pozarządowymi, zaś ponad 17% organizacji nie słyszało w ogóle o tego typu dokumencie. Pokazuje to, że badane organizacje pozarządowe w zdecydowanej większości orientują się w działaniach Urzędu Marszałkowskiego, mających na celu poprawę współpracy NGO z Samorządem. Jednak mimo to nie angażują się w tworzenie Programu Współpracy. Ponad 83% respondentów deklaruje, że nigdy nie brała udziału w czynnym opracowywaniu Programu Współpracy. Jedynie nieco ponad 17% ankietowanych odpowiedziało pozytywnie na to pytanie.

65% organizacji deklaruje, że nigdy nie uczestniczyło w tworzeniu lub konsultowaniu aktów prawa regionalnego. Pokazuje to, że zaangażowanie organizacji w tworzenie i wprowadzanie nowych rozwiązań prawnych mających na celu poprawę współpracy nie leży w orbicie ich zainteresowań i nie angażują się one w te działania.

Dotychczasowe badania na temat współpracy NGO z Samorządem pokazują, że organizacje, które nie znają Programu Współpracy, nie angażują się w większości w formułowanie Zasad Współpracy oraz nie opiniują żadnych form współpracy.

Wśród organizacji, które korzystają z Programu Współpracy i współpracują z Samorządem Województwa 80% respondentów odpowiedziało, że zna Program Współpracy Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z organizacjami pozarządowymi, zaś 20% nie zna go w ogóle.

Organizacje pozarządowe, które współpracowały z Samorządem zbadano pod względem współpracy przy tworzeniu dokumentu.

Blisko 82% badanych stwierdziło, że nie brała czynnego udziału w opracowywaniu Programu współpracy, a jedynie nieco ponad 17% ankietowanych była zaangażowana w jakąś formę współpracy z Samorządem przy tworzeniu dokumentu.

Organizacje pozarządowe z racji współpracy z Samorządem widzą, jakie możliwości daje Program Współpracy i korzystają z nich.

W porównaniu do organizacji, które nie współpracują z Samorządem, znacznie więcej organizacji orientuje się w działaniach Samorządu dotyczących Programu Współpracy, jednak nadal jest to niewystarczająca ilość.

Badaniem objęte zostały także Rady Powiatowe Organizacji Pozarządowych oraz Związki zrzeszające organizacje pozarządowe.

Wszystkie przebadane jednostki znały Program Współpracy, jednak tylko niecałe 40% uczestniczyło przy jego konstruowaniu, głównie w zakresie konsultacji i opiniowania Programu, niewielka tylko część zgłaszała konkretne zapisy do Programu.

Wszystkie badane jednostki zgodnie stwierdziły, iż dzięki Programowi Współpracy realizowany jest perspektywiczny cel współpracy Samorządu Województwa z organizacjami pozarządowymi czyli osiągnięcie spójności ekonomicznej i społecznej Warmii i Mazur z regionami Europy.

Organizacje pozarządowe współpracują z Samorządem na bardzo wielu płaszczyznach. Na pytanie: „Jakie warunki musiałby być spełnione, abyście Państwo wnioskowali o dotację z Urzędu Marszałkowskiego?” ponad 60% ankietowanych odpowiedziało, że Samorząd Województwa powinien uprościć procedury pozyskiwania środków, rozliczania dotacji, zmniejszyć „biurokrację”.

Blisko 54% badanych stwierdziło, że należałoby częściej organizować spotkania informacyjne, szkolenia. Informowanie o konkursach powinno być według 50% badanych bardziej zdecydowane i wyraźne. Organizacje czują się niedocenione przez Samorząd, dlatego też blisko 45% ankietowanych stwierdziło, że należałoby docenić pracę i wkład organizacji w rozwój lokalny.

Organizacje, które współpracują z Samorządem są w zdecydowanej większości zadowolone z prowadzonej współpracy. Ponad 80% respondentów odpowiedziało, że zdecydowanie zamierza współpracować w przyszłości z Samorządem, jedynie 15% stwierdziło, że raczej nie zamierza współpracować, a niecałe 4%, że zdecydowanie nie zamierza podjąć współpracy.

Na podstawie badań przeprowadzonych wśród organizacji pozarządowych Województwa Warmińsko-Mazurskiego zarówno tych korzystających ze środków przyznawanych przez Urząd Marszałkowski, jak również tych, którzy z takiej możliwości nie korzystają stwierdza się, iż:

- Organizacje nie korzystające ze środków przyznawanych przez Urząd Marszałkowski:

Na pytanie: „Czy Państwa organizacja brała w którymś roku udział w opracowywaniu Programu Współpracy?": 14,71% respondentów odpowiedziało, że TAK, natomiast 85,3% odpowiedziało NIE.

Na pytanie dotyczące zakresu prac 71,43% respondentów biorących udział w opracowywaniu dokumentu wskazało – *Konsultacje i opiniowanie*, 14,29% – *Zgłaszanie konkretnych zapisów*, 42,86 – *Inny* (tylko jeden respondent udzielił odpowiedzi, jaki).

Na pytanie: „Czy Państwa organizacja brała w którymś roku udział w opracowywaniu Programu Współpracy?” 20% respondentów odpowiedziało, że TAK, natomiast 80% odpowiedziało NIE.

- Organizacje korzystające ze środków przyznawanych przez Urząd Marszałkowski:

Na pytanie dotyczące zakresu prac 80% respondentów biorących udział w opracowywaniu dokumentu wskazało – *Konsultacje i opiniowanie*, 60% – *Zgłaszanie konkretnych zapisów*, żaden respondent nie wskazał *Inny*.

82,76 % organizacji pozarządowych nie brało udziału w opracowywaniu Programu Współpracy. Wśród ankietowanych organizacji pozarządowych, które brały udział w tworzeniu Programu Współpracy 80% z nich konsultuje i opiniuje Program, zaś 60% zgłasza konkretne zapisy do Programu.

Portal internetowy www.wrota.warmia.mazury.pl jest głównym narzędziem promocji i informacji Urzędu Marszałkowskiego z którego korzystają organizacje pozarządowe.

Wśród organizacji nie znających Programu i Zasad Współpracy niecałe 20% ankietowanych odwiedzało stronę kilka razy w tygodniu, zdecydowana większość odwiedzała portal kilka razy w roku – blisko 30% badanych.

Częstotliwość odwiedzin portalu została także zbadana wśród organizacji współpracujących z Urzędem Marszałkowskim. Ponad 30% ankietowanych raz w tygodniu zagląda na portal a ponad 20% kilka razy w tygodniu.

Przejrzystość portalu została oceniona na takim samym poziomie jak w przypadku organizacji, które nie współpracowały z Urzędem Marszałkowskim, większość kryteriów została oceniona na poziomie dobrym.

Załącznik Nr 2

OPINIA

Zespołu Sterująco-Monitorującego ds. współpracy Samorządu Województwa z organizacjami pozarządowymi

nt. Sprawozdania z monitoringu Programu współpracy Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2008

Program współpracy Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2008 stanowił kontynuację programów realizowanych w latach poprzednich, tj. od roku 2004.

Współpraca Samorządu Województwa w ramach poszczególnych priorytetów odbywa się głównie poprzez zlecenie zadań, udział w zespołach, grupach roboczych lub w komisjach konkursowych. Przedstawiciele organizacji zapraszani są na konferencje, szkolenia, spotkania organizowane przez Samorząd. Przekazywane są im materiały promujące Województwo Warmińsko-Mazurskie. Ważnym elementem współpracy, wciąż doskonałym jest wzajemne przekazywanie informacji poprzez strony internetowe Samorządu i organizacji pozarządowych, głównie: wrota.warmia.mazury.pl; wim.ngo.pl; ropwmm.org.pl; forumpelnomocnikow.org.pl, a także poprzez korespondencję za pomocą poczty elektronicznej zarówno Urzędu jak i Rady Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Są to bardzo ważne formy współpracy, opisane szczegółowo w „Zasadach współpracy Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z organizacjami pozarządowymi”.

Wciąż podnoszony jest temat zawierania umów wieloletnich z partnerami społecznymi. Do zagadnienia tego powinno się podejść ponownie po wprowadzeniu zmian w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, która umożliwi opracowywanie przez samorzady wieloletnich programów współpracy z organizacjami. Przy tworzeniu tego programu, należy oprzeć się również na zapisach krajowego dokumentu: strategii wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego.

W 2008 r. nastąpiło znaczne zwiększenie ilości środków przeznaczonych na realizację zadań przez podmioty obywatelskie w stosunku do lat poprzednich. Wciąż jednak potrzeby organizacji pozarządowych są wyższe, co roku bowiem zwiększa się liczba ofert składanych przez organizacje w ramach konkursów ofert. Dotyczy to głównie zadań w ramach priorytetów:

1. rozwój turystyki
2. integracja europejska i współpraca międzynarodowa
3. kultura i ochrona dziedzictwa kulturowego

4. pomoc społeczna
5. profilaktyka uzależnień.

W miarę możliwości warto jest wziąć pod uwagę w/w potrzeby przy planowaniu budżetu na następne lata. Również ważna jest pomoc organizacjom w coraz lepszym opracowywaniu ofert konkursowych. Zgodnie z przeprowadzoną ewaluacją Zasad współpracy ich jakość oceniona jest na średnią. Jednym z pomysłów na jej zwiększenie jest opracowanie instrukcji wypełniania wniosków o dotacje a także sprawozdań z realizacji zadania z dokładnym określeniem wymagań instytucji zlecającej zadanie.

Również ważne jest zbadanie efektów realizowanych przez organizacje pozarządowe zadań – finansowanych z budżetu województwa, tak aby określić celowość wydatkowanych środków oraz ocena programów współpracy samorządu województwa z organizacjami pozarządowymi – w formie ewaluacji.

Przy wybieraniu oferty do realizacji, w celu promocji ciekawych rozwiązań, warto jest premiować projekty o charakterze innowacyjnym. Należy również doprecyzować charakter zleczanych zadań, szczególnie zaś określić, co oznacza znaczenie regionalne projektu.

W świetle przygotowań do realizacji zadań wynikających z programów operacyjnych na lata 2007-2013 oraz pozyskiwaniu środków strukturalnych, wciąż jest niewystarczająca wiedza i umiejętności organizacji pozarządowych w zakresie właściwego przygotowania wniosków o dotacje. Są one jednym z beneficjentów środków unijnych, jednak z powodów niskich umiejętności i słabej jakości projektów, często przegrywają w organizowanych konkursach z lepiej wyspecjalizowanymi podmiotami. Należy przeanalizować i wziąć pod uwagę możliwości zwiększenia pomocy w tym zakresie, również poprzez zlecenie jej realizacji organizacjom pozarządowym. Ważną rolę we wspieraniu rozwoju sektora pozarządowego mogą odegrać powstające w powiatach, gminach i obejmujące obszar województwa Centra Wspierania Organizacji Pozarządowych.

Wciąż nieustabilizowana sytuacja finansowa podmiotów obywatelskich, będąca niestety specyficzną cechą sektora pozarządowego - jednocześnie nie pozwalającą na profesjonalizację działalności a czasem także na rozwój organizacji, powoduje, że staje się konieczne poszukiwanie nowych rozwiązań, których celem jest polepszenie dostępu organizacji do kapitału. Należy podkreślić, że działania w tym kierunku podejmowane są przez Samorząd Województwa, także we współpracy z partnerami społecznymi. W roku 2008 udało się uruchomić konkurs ofert, w wyniku którego dofinansowano wkład własny organizacji pozarządowych do projektów finansowanych z funduszy zewnętrznych. Mimo podejmowanych działań, z powodów przeszkód prawnych, nie udało się utworzyć funduszu pożyczkowo-poręczeniowego dla podmiotów ekonomii społecznej, w tym organizacji pozarządowych. Być może, co promowane jest jeszcze w zbyt małym stopniu, możliwością uzyskania stabilizacji finansowej jest działalność gospodarcza prowadzona przez organizacje pozarządowe. Są to zagadnienia, o których należy więcej rozmawiać w ramach dalszej współpracy z sektorem pozarządowym.

Wciąż brak jest jednolitych, kompleksowych badań sektora pozarządowego regionu Warmii i Mazur. Informacje wynikające z badań potrzebne są przy opracowywaniu projektów i uzasadnianiu podejmowanych działań. Warto jest rozważyć możliwość wykonania takich badań.

Zespół Sterująco-Monitorujący ds. Współpracy Samorządu Województwa z organizacjami pozarządowymi pozytywnie opiniuje sprawozdanie z monitoringu Programu współpracy Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z organizacjami pozarządowymi w 2008 r.

*Przewodnicząca Zespołu Sterująco-Monitorującego
ds. współpracy Samorządu Województwa
z organizacjami pozarządowymi
Monika Falej*